

DRŽAVNO TOŽILSKO PROSTORNO
Dobro 25.VIII.1932 8 1/30

9

letnik VI.

prijatelji

PROJA

špecialne kavine mešanice

so sestavljene iz najfinejših vrst kave.

Zato so neprekosljive v kvaliteti!

*Mi pijemo
„Proja“
sladno kavo*

„Proja“ sladna in dvojno sladna ječmenova in ržena kava je redilna in zdrava, zelo priporočljiva Vaši deci kakor tudi bolnikom.

Kdor ljubi svoje zdravje, uživa „Proja“ sladno kavo.

Pri nakupu pazite na naše originalne zavitke!

Takile so zavitki pravih

domaćih izdelkov

jugoslovanske tvornice Dr. A. Oetkerja

Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek zadostuje, da zadobi velik puding, krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten vaniljev aroma.
Vsečina tega zavitka nadomestuje 2-3 stroke čiste vanilije.

Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiten pod imenom

Backin

Od gospodinj pohvaljen in milijonkrat iskrušen

Bactamid

(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nadomesča moč za snaljenje testa in barvo jajc; noževa konica tega praška vsebuje moč barve enega rumeniaka kakor tudi moč enega beljaka.

Bactamid se koristno doda vsaki moči, nati jedi in pecivu, posebno omeletam, žličnikom, rezancem, krpicam, cmo-kom, buhteljsom, kolacem, maslenemu in krehemu testu itd. naka se dobi lepo obliko in je lahko prebavljiv.

Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjo.

Vsečina tega zavojčka uporabljena po onostranskem navodilu, da 5-krat vkuhava sadja, želeje, marmelade, sadnega sokovja, kumaram in sličnem stalnost in zabrani njih kvartanje po plesnobi ter kisanju.

Dr. Oetkerjevi šartlji kakor tudi pudingi, kreme in drugi izdelki se dobe v vseh trgovinah.

Ksi že vejo...

...novosti pri
F.K. Souvanu

Ljubljana, Mostni trg
24.

Lepi jesenski dnevi prihajajo

in potrebno je, da si preskrbite toplejša oblačila zase in za svoje drage. — Pri nas dobite veliko izbiro po Vašem okusu. — Oglejte si zalogo

DRAGO GORUP & Co., Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 16/1. Hiša Del. tisk. (Bamberg).

Telefon 32-33.

Zahtevajte po trgovinah domače proizvode

„IMPREGNO“

higienične krtače za pod, parkete in pohištvo;
voščilo (pasta za tla) za pod, parkete in pohištvo;
polituro za pod, parkete, pohištvo in linolej;
krpe za čiščenje kovin brez vsakršnih drugih sredstev;
ekstrakt za pokončavanje muh in vsega drugega mrčesa;

aparati za umivanje oken, posebno zgornjih delov, ne da bi se vzpenjali na okno.

Imamo na tisoče priznanj.

„IMPREGNO“

tvornica higieničnih krtač in drugih domačih potrebščin
ZAGREB, Langov trg 4. Telefon 86-88.

Zastopnik za Dravsko banovino je g. Š. Šalomon, Ljubljana, Napolenov trg 7/III.

Telefon 2807

„KUVERTA“ D-1-07
LJUBLJANA
Karlovska - 2. Vojaški-pot-1

Telefon 2807

Tvornica kuvert in pisemskega papirja

VSE, KAR STE SHRANILI:

zimsko obleko, ki ste jo odložili, volneno perilo, svitre, nogavice, preproge, Vam uničijo v kratkem času molji.

Zato kupite še danes **TARMOL**,
v lekarni ali drogeriji

ki Vam uniči prav vso zalogo.

Lahko pa naročite **TARMOL**
pri Chemotehni, d. z o. z. v Ljubljani,
Mestni trg št. 10 (Skabernetova hiša, na dvorišču).

ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“ NAROČA SE V
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22

Za kratek čas

Če je samo to.

Stara gospa pride v sladičarno.

— V kolaču, ki sem ga včeraj kupila, sem našla muho namesto rozine!

— O prosim, to nič ne de, gospa, odgovori prijazno sladičar. Prinesite tisto muho, pa vam damo takoj rozino v zameno.

Živio blagajnik!

Na letnem zborovanju neke delniške družbe. Predsednik govori. Proti koncu že pravi:

— Še to naj vam sporočim, da je naš blagajnik...

Delničarji:

— Živio blagajnik...

— da je naš dolgoletni blagajnik...

— živio, živo, živio...

— da je naš dolgoletni blagajnik pobegnil z enim milijonom...

— Pereat blagajnik... pereat predsednik...

Dober računar.

Dva prijatelja se izprehajata po polju pa srečata veliko čredo ovac.

— Kaj misliš, koliko bi moglo biti teh ovac? vpraša prvi.

— Tri sto sedem in devetdeset! odgovori hitro drugi.

— Kaj? Ti si jih preštel? Kako si jih mogel tako hitro prešteti?

— To je čisto lahka reč. Preštel sem noge ovac, pa sem jih podelil s številko štiri.

Izbirčen.

— Kaj vaš mož najrajši je za kosilo?

— Vse tisto, česar nimamo doma.

Slika naših dni.

V tramvaju sedi dama s psičkom v naročju in kar naprej izprašuje sprevodnika:

— Ali smo že v tej in tej ulici? Kadar pridemo, mi povejte!

Ko so prišli v tisto ulico, ji sprevodnik, misleč, da bo dama izstopila, pove, da je to ta in ta ulica.

Ali dama se ne premakne, ampak vzdigne psička k oknu in reče:

— Vidiš, Lora, v tej ulici se je rodila tvoja mama...

Uslužnost.

V tramvaju je odstopil gospod starejši gospe svoj prostor. Takoj nato je tja sedel gospod, ki je stal tam blizu.

— Oprostite, gospod, vstanite, je rekel oni gospod, jaz sem prepustil svoj prostor tej gospe.

— Dobro, dobro, je ta odgovoril, ona je moja žena.

Filozofija.

Učenjaka je ujel dež na poti. Razpel je dežnik in je začuden opazil, da ima dežnik vse polno lukenj. Ker se ni maral zmočiti, je najel avto in je tako prišel za cele pol ure prej domov kakor po navadi.

Ko je stopil v sobo, je zagledal svojega prijatelja v objemu svoje žene...

Učenjaka je nekaj časa začuden gledal predse, potem pa je mirno rekel:

— Človek mora imeti ali pošten dežnik ali pa pošteno ženo.

Sedaj sem zopet vesel in zadovoljen

Zastrupil sem se. Preveč sem kadil. Zaradi nikotina sem imel vedno neznosne bolečine v želodcu. Srce sem imel oslABLJENO. Živce za nič. Sapa je bila težka. Astma mi ni dala dihati. Vse mogoče težave sem imel nad seboj.

Končno mi je zdravnik svetoval, naj pri kajenju uporabljam „Nicotless“. Sedaj je zopet vse dobro. Zdrav sem in srečen. Z dvema kapljicama „Nicotlessa“ na koncu cigarete sem uničil nikotin. Fo uporabljajući „Nicotlessa“ ostanejo v tobaku samo še snovi, ki poživljajo telo in delajo kajenje tako čudovito prijetno.

Tak aparat, ki ga imam za vse življenje, stane . . . . . Din 10,—
steklenička „Nicotlessa“ „ 10,—
in poštnina „ 2,—

Nakažite nam teh Din 22,—
pa pošljemo tudi Vam „Nicotless“.

Dobite ga tudi v vsaki lekarni in trafiki ali pa pri „Nicotless“, Ljubljana, Dalmatinova ulica 10/l.

Popis o uporabljanju „Nicotlessa“ Vam pošljemo brezplačno.

SLATINSKE TABLETE ZA HUJŠANJE

Prijetno je, ako izgledate mladostni

Debelost je znak starosti. Kadar se začnemo starati, se začnemo rediti. To vemo vsi tisti, ki imamo že nad 30 let. Vselej nam je neprijetno, kadar nas katera naših dobrih prijateljev takole od strani ogleduje in z zlobnim nasmeškom reče:

„O kako dobro izgledate. Kaj pa delate, da se tako redite?“ Takoj smo slabe volje. Neprijetno nam je, da se nam maščoba nabira na podbradku in na tilniku in da imamo mesnate gube na bokih in ledjih.

Saj celo moškemu ni po volji, če se kdo zaradi njegove obilnosti za njim ozira. Oni so na to stran še bolj občutljivi. Kar užaljeni so, če jih kdo opozori na njih trebušček. Zato hodijo radi trdo zapeti, da skrijejo svojo nakazo.

Največ zgledovanja pa je pri kopianju. Tu se ne da prav nič prikriti. Vsaka grda mesnata guba se takoj opazi. Naj še tako skrivamo svojo telesno napihnenost pred očmi tistih, katerim hočemo ugajati, skrijemo je pa le ne.

Vse te neprijetnosti lahko od-

vrnejo dietetične SLATINSKE TABLETE za hujšanje, ki so sestavljene iz najboljših mineralnih soli in naravnih rastlinskih ekstraktov.

SLATINSKE TABLETE Bahovec so uspešno in neškodljivo sredstvo proti debelosti (korpulenci). Uživajo se zjutraj, opoldne in zvečer po eno ali dve tableti po jedi.

Nabavite si torej še danes SLATINSKE TABLETE v najbližji lekarni. Uspeh Vas bo prijetno presenetil.

*Doza s 100 tabletami stane Din 46.—,
velika doza z 200 tabletami pa Din 74.—.*

Izdeluje jih apoteka:

Mr. BAHOVEC, Ljubljana, Kongresni trg

Zahtevajte oboje v drogerijah in parfumerijah

Ustanovljeno l. 1879

Telefon 2553

Ključavničarstvo

AVGUST MARTINČIČ

Ljubljana, Rimska cesta št. 14,

prvo in edino podjetje za napravo
jeklenih valjčnih zastorov v Sloveniji,

priporoča napravo novih
valjčnih zastorov in njih po-
pravo po konkurenčnih cen-
nah ter ima v-e pripadajoče
blago stalno v zalogi.

**Izdeluje in se priporoča
za naročilo** solčnih plah, okrižij vsake vrste, od pre-
proste do najbogatejše iz-
vedbe, škarjastih omrežij,
železja za štedilnik, venti-
lacij raznih vrst, raznega
okovja, železnih vrat in
oken, okroglih železnih stop-
nišč, predpečnikov iz železa
in bakra itd.

Avtogensko varjenje ♦ Avtogensko rezanje
**Stalna zaloga štedilnikov v priznani,
vestni in solidni izvršitvi**

Zakaj Kodakov Verichrome-film?

Ker Vam ta film že vnaprej jamči
za uspeh! — Verichrome-negativi
pokažejo tudi najfinejše podrob-
nosti posnetka in imajo zelo fino
zrnčavost. — Dvojna emulzija! —
Antihalo!

Zakaj se tako radi uporabljajo Kodakovi foto- in kinoaparati?

Ker se s Kodakovimi modeli tako
preprosto ravna, ker se dosežajo
z njimi imenitni rezultati in ker so
tako zelo poceni

KODAK, D. S. O. J., ZAGREB

PRIJATELJ ILLUSTRIRANA DRUŽINSKA REVIVA

Anton Ingolič:

S v a t b a

1.

Feruna je nestrpno pogledovala skozi okno. Starešina, njen stric Vajda, se ji je vsakokrat nasmejati:

«Saj ne boš zamudila. Vsi smo dočakali, pa boš še ti!»

Trudna je bila; zadnje noči je spala zelo malo. Ves teden so pekli in pripravljali za svatbo, imeli so šivilje, krojača in čevljarja. Poleg tega je morala streči v gostilni pozno v noč, saj prav zadnji teden so prihajali celo s sosednjih hribov, kakor bi pričakovali, da jih bo Feruna ali pa gospodinja, njena teta Mima, povabila na svatbo. Tudi Fronc je prihajal vsak večer, posedal in popival dolgo v noč.

Med svati še ni bilo pravega razpoloženja, še vedno so samo jedli in se le potihoma razgovarjali o vremenu, o letini in tarnali nad slabimi časi.

Le Salopkova Neža je že vse jutro visela na ušesih svoje sosede Gabove Lize.

«Čudno se je vse to naredilo. Kdo bi si bil kdaj mislil! Štiri leta se je vlačila s Sokovim Froncom — in koliko jih je že prej imela! — sedaj pa jemlje tega mlečnozobega Šilakovega Petra, ki je prišel komaj od vojakov, Feruna pa že gre v petindvajseto. Da je Petra premotila, ni čudno; da pa so Šilakovi dovolili, pa ne razumem.»

«Saj jih poznaš, kako so na denar. So pač trgovci! In Feruna je bogata! Po materi je podedovala hišo in vinograd in Mima je tudi ne bo pustila praznih rok od hiše!»

Tedaj je prihitela v sobo Mutjasova Zefka:

«Sokovi tudi gredo! Pravkar so zavili v gozd.» Feruna je prebledela.

Torej nič ji ne bo prizaneseno!

S kolikim ponosom je šla pred tremi nedeljami v cerkev, kako zmagoslavno se je ozrla po ljudeh, ko jo je župnik oklical s Petrom!

Kaj vse ste govorili o meni, sedaj pa glejte, da sem dobila moža, in še tako mladega!

Toda takoj nato je župnik oklical še Fronca in Meškovo Trezo. V cerkvi je zašumelo, tu in tam se je kdo zasmel, nji pa je bilo, kakor bi jo kdo udaril po glavi.

In sedaj pride najhujše! Feruni je bilo, da bi se pogreznila od sramu, toda ko je začutila po-

glede zbranih na sebi, se je vzravnala in se nasmejala:

«Vsakdo se ženi, kadar se hoče!»

«Tako je,» je pritrdil Vajda in začel pripovedovati veselo zgodbo, ki mu je pravkar prišla na misel.

Feruna pa je stisnila Petra za roko:

«Pa vendar bom tvoja!»

«Moja boš!»

Smejala se je, a v srcu jo je tiščalo: Kako se bo izteklo?

Počasi so minevale minute.

Spet se je ozrla na cerkveno uro.

«Kmalu se bomo morali odpraviti,» se je okrenila k Vajdi.

«Da, čas bo. A prej moram izpregovoriti nekaj besed v slovo.»

Vajda je potrkal ob kozarec, vstal, objel zbrane s pogledom in začel. Najprej se je spomnil rajnih nevestinih staršev, potem je govoril o dobrotah, ki jih je gospodinja, nevestina teta, izkazovala Feruni izza otroških let. Pa tudi Feruna je storila mnogo dobrega Mimi, sa je sama skrbela za gostilno, odkar je pred petimi leti umrl Mimi mož, in se je morala Mima sama brigati za veliko posestvo. Sedaj odhaja s Petrom iz te stare Čuševe hiše in Mima jo bo zelo pogrešala. Toda naj ne obupa, se bo že nekako uredilo.

Soba je bila že polna vzdihovanja, bližnje sorodnice so že kar na glas jokale.

Nazadnje je tudi Vajdi zmanjkalo glasu, da je moral prijeti za kozarec in napiti ženinu in nevesti.

*

Ko so prišli v cerkev, so Sokovi svatje že zasedli sprednje klopi, v ostale pa so posedli drugi ljudje, ki jih je prišlo nenavadno mnogo, dasi je bil ponedeljek.

Fronc in Treza s pričama sta že stala pred glavnim oltarjem. Feruna in Peter sta obstala nekaj korakov za njima, toda župnik jima je pomignil, naj stopita naprej, da je Feruna stala tik Fronca.

Tako so stali tam pred oltarjem vsi štirje drug poleg drugega in pričakovali poroke.

Peter je bil srečen. Feruna bo vendar njegova žena! Koliko let jo je imel že rad! Odkar je stopil iz šole, je gledal za njo, a ona se vsa leta ni

zmenila zanj. Imela je Fronca; vedel je, da je zahajal ponoči k nji, toda ni mogel drugega ko neprestano misliti nanjo in iskati prilike, da jo je videl in ji rekel lepo besedo. Od tiste lanske pomladne noči, ko mu je prvič odprla in mu obljubila, da ne bo Fronca nikoli več sprejela, ga ni moglo nič več odvrniti od nje. Kaj vse ti to, kar so govorili, da je bilo! Sedaj ga ima rada, sedaj je mati malemu Petrčku, ki je njegov! Čez pol ure bo njegova žena in čez tri dni odideta v mesto, vzameta predmestno gostilno v najem in začneta novo življenje daleč od Fronca in teh ljudi, ki se mu smejejo!

Župnik je že blagoslavljal prstane, Peter pa je sijal od veselega pričakovanja.

Tudi Treza je gledala smehljaje se na prstan, ki ga bo nosila odslej na levici. Saj je že mislila, da ga nikoli ne bo! Toda lansko poletje se je Fronc po štirih letih spet oglasil pri nji in potem prihajal večer za večerom. O, koliko je že pretrpela, ko je vsa štiri leta niti pogledal ni, ko se ni niti zmenil za svojo malo Treziko! Sedaj pa bo njegova žena in ta, ki ga že čuti pod srcem, se ne bo rodil v njeno sramoto, marveč v njeno veselje. Čez nekaj dni bo Feruna odšla, Fronc jo bo pozabil in bo postal samo njen, kakor je bil tedaj, ko je nosila Treziko in ga Feruna še ni zmešala. Vse bo storila, da mu bo lepo in bo zadovoljen z njo! Saj ga ima vendar tako rada in bi ga kar tu vpričo ljudi objela in poljubila!

Treza in Peter sta se smehljala kakor otroka, Feruna in Fronc pa sta topo zrla predse.

Prve hiše, ko je Feruna stopila tik Fronca, mu je bilo, da bi od veselja zavriskal, se obrnil in zaklical:

«Poglejte, kako se maščuje Sokov Fronc!»

Toda čez čas ga je obšlo, da bi se obrnil k nji, jo objel in si jo posadil na svojo levo stran ali pa bi zbežal z njo iz cerkve. Spomnil se je noči, ki jih je preživel pri njej. Od tiste prve pred petimi leti do zadnje v začetku lanske pomladi. Nič ni več vedel, da stoji pred oltarjem, nič ni več mislil, da bo čez čas Trezin mož, samo Ferunino telo je čutil ob sebi in postajalo mu je sladko, da so mu roke drhtele in se mu je meglilo pred očmi.

Župnik se je že okrenil k zaročencema in ju nagovoril.

Feruna je napela vse sile, da bi doumela njegove besede. Toda od vseh strani so silili vanjo spomini na tiste strastne noči, ko jo je tako žejalo po Froncovih močnih rokah. A zadnje leto je trepetala pred njegovo strastjo, zaželela si je nežnosti in počitka, on pa je bil vedno bolj sirov in nasilen; mesar tudi v ljubezni.

Obšel jo je tak gnus, da se je obupno ozrla v župnika in odprla usta, da bi vendar njegova beseda prodrla do nje.

Župnik pa je počasi čital:

«Drugič, da se po milosti tega zakramenta kroti grešno poželenje in se ljudstvo božje obvaruje grehov, ki naj bi se med kristjani niti ne imenovali.»

Toplo jo je prešlo. Peter je ves drugačen! Kako je bil vesel, ko mu je razodela, da je v blagoslovljenem stanu, Fronc pa jo je ob takih prilikah ves besen vodil od ženske do ženske, in komaj se je malo opomogla, že je spet prišel. Ona pa si je želela počitka in otroka. Zato se je oklenila Petra in se zaklepala pred Froncom. O, kaj vse je morala pretrpeti zaradi tega! Celu ustreliti jo je hotel, Petra pa je dvakrat pretepel do krvi! A sedaj vendar stoji tu pred oltarjem in vsak čas bo Petrova žena!

Tedaj se je župnik obrnil k Petru in ga vprašal, ali je njegova premišljena in neprisiljena, prosta volja, da vzame pričujočo nevesto v zakon. Peter je odgovoril glasno in razločno, da je zadonelo po cerkvi:

«Da!»

In župnik je spet vprašal:

«Njej hočete biti zvest in dober poglavar kakor Adam naši prvi materi Evi in jo ljubiti kakor samega sebe — recite: Da!»

«Da!»

In še enkrat:

«Da!»

Feruna je pozabila na vse; že se je župnik obrnil k nji:

«Ravno tako vprašam vas, nevesta.»

Fronca je dušilo.

Ko mu je pred dobrim letom prvič zaklenila vrata, je besnel nekaj mesecev, hotel ustreliti sebe, njo in Petra, se klatil okoli, pustil mesarijo in samo popival. Potem pa ga je hipoma obšla misel maščevanja. Šel je k Trezi, ki ga je še vedno čakala z njegovo petletno hčerko. In ko je zvedel, da bo Feruna vzela Petra, je stopil tudi on s Trezo k župniku. Toda vse mu je bilo kakor v sanjah, dasi je že pozimi odprl pri Trezi mesarijo in se za stalno preselil k nji. Vedno je še pričakoval, da se bo nenadoma nekaj zgodilo in bo Feruna vendar njegova.

Toda ni se zgodilo!

Brez misli je zrl predse in storil, kar mu je dejal župnik ali Treza.

2.

Spet so bile pri Čuševih v stranski sobi zasedene vse mize.

Vsa soba je bila polna kričanja, smeha in ropotanja s krožniki, vilicami, noži in žlicami. Svatje so jedli in si neprestano napivali. Vajda je po vsaki jedi vstal in napil zdaj Feruni in Petru, ki sta sedela vsa razigrana ob oknu, zdaj Mimi, ki je dajala povelja v kuhinji in le zdaj pa zdaj prihitela poklepetat k tej ali oni sorodnici ali pa samo pogledat, če je na mizah vsega dovolj, zdaj županu ali komu drugemu. Govoril je samo vesele stvari, vpletal v svoje zdravice pesmi in pogovore in venomer vzklikal novoporočencema.

V sosednji, prostrani gostilniški sobi, pa se je zbirala mladina in plesala. Tamburaši so igrali, da so noge kar same silile naokrog.

Nihče ni več tarnal in tožil, vsi vprek so se hvalili, si napivali, plesali in prepevali.

Kmalu se je stemnilo.

Molili so «Zdravo Marijo» in prižgali luči. Vse bolj hrupno je postajalo. Možje so objemali svoje žene in jim šepetali v ušesa, da so jih žene s smehom porivale stran, nekateri pa so začeli kar naglas govoriti take stvari, da so matere stiskale otroke k sebi, da ne bi vsega slišali. V gostilniški sobi je bilo vedno več plesalcev, ples je postajal vedno bolj vrtoglav. Dekleta so bila vsa razgreta, fantje pa so jih tesno stiskali k sebi in silili v godce, da igrajo še hitreje.

Sredi največjega hrupa pa so se nenadoma odprla vrata v gostilniško sobo in vstopili so Sokovi svatje s Froncom na čelu in glasno pozdravili.

Hipoma je utihnil hrup in trušč, godba je obmolnila, plesalci so obstali, Feruna je kriknila.

Čez čas se je vendar dvignil Vajda in stopil k Sokovim. Naj odidejo, saj obojni svatje nimajo prostora.

«Prišli smo v gostilno, ne na svatbo! Prinesite nam vina in postavite mize, da sedemo! Godci pa naj ostanejo, saj jih bomo plačali!»

«Vina gor! Vina gor!» so kričali nekateri že precej pijani.

Vajda je uvidel, da jih ne more odpraviti, zato je svetoval Mimi, naj postavi nekaj miz in jim prinese vina, da ne pride do pretepa.

Čez četrte ure so Sokovi svatje že sedeli za pogrnjenimi mizami; pred njimi so stali štefani vina in krožniki mesa in potic, ki so jih ženske prinesle s seboj. Kričali so, si napivali in peli.

Čuševi v sosednji sobi so zaprli vrata v gostilno in Vajda je hodil od mize do mize in se šalil. Tudi nekateri napol pijani so se nemoteno zabavali dalje, toda prejšnje veselje se ni hotelo vrniti. Kakor bi nekaj viselo nad njimi in prežalo nanje.

Feruna se je vsa bleda sklanjala nad krožnik in izkušala zakriti svojo razburjenost. Ali ni bila že dovolj ponižana? Tudi Peter je čutil, da se je zgodilo nekaj, kar ni bilo prav. Ni sicer nikoli sovražil Fronca, toda sedaj ga je v prsih tiščalo. Bal se je, da bi se ne zgodilo kaj, kar bi napravilo konec njegovemu veselju.

Toda polagoma se je vrnilo v svate prejšnje veselje; preveč so že bili v njem, preveč so že popili vina, da bi mogli ob polnih mizah molčati in misliti žalostne stvari.

«E, kaj! Pa praznujmo skupaj! Kaj bi! Vsak ima zdaj svoje! Čemu bi se še grdo gledali!» je zaklical Vršičev Tina in odprl vrata k Sokovim. «Muzikantje, zaigrajte, da zaplešemo!»

Tamburaši so zaigrali divjo polko in svatje so zaplesali, ne da bi gledali, od katerih so.

Čez čas je prišla celo Feruna s Petrom. Naj vidi, da se ga ne boji!

Saj sedaj je Petrova žena!

Že zjutraj je odgrnila in pripravila posteljo. Koliko mesecev je že minilo, odkar je zadnjič odgrnila tudi za Petra! Lanske jeseni je bilo, pre-

den je odšel k vojakom. Potem ga devet mesecev ni videla. Ko je pred dvema mesecema prišel, je ležala v otroški postelji. Ko pa je ozdravela, je Mima pazila nanjo in jo prosila, naj ne bo greha v njeni hiši, ko je v oklicih. Toda sedaj ji je tako toplo, da bi kar zbežala s Petrom v svojo sobo!

Vse prepočasi jo je vrtel. Tesno se ga je oklepala in mu šepetala:

«Vrti me, Peter! Še, še!... Posteljo sem nama že odgrnila!»

Vse je plesalo, pelo in kričalo!

Samo Fronc je sedel za mizo in strmел v Feruno, ki se je vsa razgreta v vrtoglavem plesu zdaj pa zdaj zasmejala mimo njega. V žilah mu je vrelo in v glavi se mu je vrtelo.

Skočil je pokonci in planil sredi plesa k Feruni.

«Pa še midva enkrat!»

«Pa, če hočeš!»

Objel jo je, da je zastokala in se pognal v krog. Vrtel jo je in pritiskal k sebi, da ji je pohajala sapa in so jo rebra bolela.

Toda Feruna se je smejala:

«Le, le, kolikor moreš!»

Naj jo le vrti, saj se ga ne boji več! Obenem pa ji je bilo tako čudovito, ko se je lahko vsa predala v njegove močne roke, ki so se je trdno oklepale in jo vrtele, da že ni več ničesar videla okoli sebe.

Godci so že prenehali, toda Fronc jim je vrgel stotak in igrali so še hitreje, še bolj divje.

Ko so končno prenehali, se je Feruna kakor v omotici opotekla iz sobe. V veži pa jo je dohitel Fronc in jo potegnil za seboj. Ko se je zavedla, je stala za hišo pri vodnjaku v Froncovem obzemu.

V grozi je zaječala in se izkušala iztrgati, a Fronc jo je z vso silo prižehl nase in jo brezumno poljubljal. V njem se je utrgal plaz, ko je spet čutil Ferunino telo v svojih rokah! Še enkrat jo mora imeti, potem pa naj odide kamorkoli, potem pa se naj zgodi karkoli!

«Feruna! Feruna!»

Vzel jo je v naročje, jo privil k sebi in jo odnesel preko dvorišča. Pred skednjem se je za hip ustavil in jo iznova začel poljubljal, da ni mogla niti zaječati.

Feruna se že ni več mogla braniti, roke so ji postale brez moči, misli so ji odpovedale. Tudi v njej se je vžgalo. Saj jo je objemal Fronc kakor pred tremi, štirimi leti! Vse je pozabila, samo čutila je, kako se potaplja v sladko omamo in se izgublja, izgublja...

*

Čuševi svatje so plesali in se gostili pozno v noč.

Vsi so že bili pijani. Ženske so se vse razgrete smejale možem, jih objemale in silile domov.

Samo Feruna je prosila, naj še ostanejo; samo ona se je bala postelje, dasi jo je Peter že ves čas objemal okoli pasu in ji šepetal v ušesa.

«Spoznala sva se v neki pivnici», je pripovedoval Fufajkin svoji ženi, ki se je pred nekaj minutami vrnila domov in čitala pismo. «Prisedel je k meni in se neprestano oziral na vse strani. Od kraja je pil po kozarcu, kesneje po steklenicah. Pil je in se spakoval. Takoj sem spoznal, kakšen tič je to. Mi imamo samo še bogato stanovanje, denarja in dela pa nič, zato sem takoj sklenil, da ga potipljem vsaj za kakšno delo. Izpočetka sva molčala, nazadnje sva se pa le zapletla v pogovor. Kakšen diplomat je to! Najprej je rekel, da ima službo v tvornici 'Rdeči ogenj', toda kaj tam dela, ni hotel povedati. Kesneje pa, ko mu je stopilo vino v glavo, je začel pripovedovati. 'Jaz sem glavna oseba v tvornici, jaz se pokašljam celo na ravnatelja.'

Če je tako, sem si mislil, tedaj je ta človek ali predsednik upravnega odbora ali pa upravitelj. Le počakaj, sem pomislil, jaz te že uženem. Začel sem z njim kratek političen razgovor o osnovanju tvorniškega orkestra. Bil je ves navdušen in je vzkliknil: 'Jaz obožujem orkestre. Brez orkestra ni pravega življenja.' Povabil sem ga, naj me obišče, in obljubil mi je, da pride jutri, v nedeljo, ob treh popoldne. Ti, Tanječka, pripravi rogljičke in poskrbi za vino.»

«Kakor vidim, imaš še vedno vino v glavi», ga prekine Tanječka nejevoljno. «Že dva meseca ne zaslužiš nič, in jaz naj gostim tvoje prijatelje!»

«Ne vpij name!» zakriči strogo Fufajkin. «Saj niti ne razumeš, kje tiči zajec. Posredoval bo, da sestavim orkester, in dobil bom vsaj tri sto rubljev za nakup instrumentov. Od tega mi bo ostalo v žepu najmanj sto rubljev, torej za mesec dni življenja.»

«Potem si od tega denarja na vsak način kupim drug stroj za pletenje nogavic,» reče Tanječka sanjavo, «in vzamem še pomočnico. Za Saško in Valjko bom kupila pa plaščke in čevljičke.»

V nedeljo sta šla Fufajkinova na trg in sta se vrnila z nakupljenimi stvarmi. Opoldne je bila miza polna jedi in na kredenci je stala cela baterija steklenic z vinom in likerji.

«Rekel je, da pride ob treh, pa ga še sedaj ni,» reče Fufajkin vznemirjeno. Za trdno mi je ob-

ljubil, da pride, in petkrat sem ga povabil. Pazi, da se ti rogljički ne zažgo!»

«In če ga ne bo,» vzdihne Tanječka, «moj Bog, toliko denarja smo porabili za vino in kosilo. Srce me boli, samo če pomislim na to.»

«In sto rubljev?» jo spomni Fufajkin. «Nisem tako neumen. Vedno najdem ključ, ki odpira srca mogočnim osebnostim.»

Končno pride gost. Svojima gostiteljema poda skromno svojo roko in sede za mizo, ne da bi slekel svoj usnjeni suknjič.

Fufajkin je bil z njim kar se da prijazen, trudil se je, da bi ga zapletel v kakršenkoli pogovor, toda gost je neprenehoma mrmral kakor napol zase: «Najlepša vama hvala, preveč se trudita...»

Šele po tretji steklenici vodke se mu je razvezal jezik.

«V naši tvornici me vsi poznajo,» je govoril, «tam sem jaz, bratec moj, glavna oseba. Pokašljam se na ravnatelja, tudi jaz sem pameten.»

Po šesti steklenici je bil čisto pijan. Kar naprej je hotel trkati s Tanječko in se ji sladkal na zelo viden način. Ko se ji je enkrat preveč približal in jo hotel objeti, je Tanječka zbežala v kuhinjo in rekla užaljena svojemu možu:

«To je svinja. Bulji z očmi vame kakor maček v kos slanine in me ščiplje, nesnaga grda.»

«Moraš malo potrpeti, draga moja,» je vzdihnil Fufajkin. «Sto rubljev ne pobereš kar na cesti.»

Do onemoglosti pijani gost prevrne mizo z vsem posodjem in se poslovil od svojih gostiteljev.

«Ti, bratec, pridi jutri zjutraj k meni v tvornico,» je momljal, «vprašaj tam za Ušakova, mene pozna vsak delavec.»

V ponedeljek zjutraj pride Fufajkin pred tvorniška vrata in vpraša delavca, ki je šel mimo:

«Povej mi, tovariš, kje bi dobil tovariša Ušakova... Ima rdečkaste lase in kozav obraz.»

«Ušakov?» vpraša delavec in obstane. «Rdečkaste lase, praviš? Naš sluga, tovariš, se piše Ušakov. Pojdi po stopnicah. On sedi vedno pred vrati ravnateljve pisarnice.»

Fufajkin porine jezno svojo veliko kučmo na oči in odide nazaj na cesto.

P o m r a z i c a

Od številnih vlakov, ki sopihajo po obrežju Hudsona, sta se samo dva v obeh smereh ustavljala vsak dan na postajici Wentley.

Mrak je že bil, ko je mož visoke postave izstopil iz enega izmed njih in krenil v kolibo, namenjeno za postajališče in zavetje edinemu uslužbencu, ki je nadziral tudi križišče. Zvezde so se lesketale na sinjem nebu. Sneg je suho škripal pod koraki.

Uslužbenec je našel samotnega potnika pred zakurjeno pečjo. Natlačil si je vivček in pričel govoriti. Izpočetka ni mož visokega stasa nobene črnil, potem pa nenadno nekaj vprašal:

«Felton?» se je odzval osupli čuvaj. «Ali ga poznate? Nocoj, ko je sobota, mora biti pri Petu Millerju, pijan ko po navadi.»

Tujec se je molče obrnil proti durim, ali paznik ga je ustavil, da bi ga posvaril.

«Felton je čuden krst», je rekel, «še celo tedaj, kadar ni vinjen, in Petova hiša ni varen kraj za neznance. Na vašem mestu bi bil jaz oprezen.»

Popotnik je poslušal opozorilo in ni pokazal nikakega razburjenja. Tiho je zapustil postajico ter odrinil po komaj začrtani poti proti dvanajstetici nizkih hišic, ki so tvorile vas.

V začetku so ustanovili to skromno selo železniški delavci in pred prohibicijo sta točilnica in gostilna Peta Millerja delali sijajne dobičke, zadnje čase je šla stvar na rakovo pot. Ob tej pozni uri je bil samo v eni teh lesenjač še znak življenja: v tisti, kjer je bila pivnica. Ko je tujec brez trkanja stopil vanjo, se je slišal šum debelih glasov. Hkrati je stol sfrčal v zrak in se s truščem zadel ob zid.

V zadnjem koncu sobe je stala običajna nalivalnica na kolescih. Ob zidu je molelo kvišku veliko ogledalo, iz katerega je odsevala znatna zbirka dovoljenih pijač. Kakih šest težakov je sedelo skupaj v enem koncu sobane, za nalivalnico pa je šaril stari Pete, golorok v umazanem predpasniku.

V sredi je stal hrust kakih šestdesetih let... Po vsej priliki je bil to možak, ki je zagnal stol.

Nekateri bi bili dejali, da je opit, bolj izkušeni ljudje pa bi bili mislili, da je zloraba kvarne pijače samo nekoliko izpodbodla njegovo hudobno naravo.

«Slišiš, malopridnež!» je rohnol korenjak proti Petu, «lahko mi daš na upanje, kolikor se mi hoče piti. Prihodnji mesec bom kupil tvojo mišino, če me bo volja, in jo zapalil.»

Pete ni rekel ne bev ne mev, steklenico je potajno skrnil pod nalivalnico in nekam sumljivo pogledal neznanca, ki je tako mirno stopil pod njegovo streho.

Prišlec tudi ni bleknil ne črne ne bele, ampak pobral stolicu, ki je bila padla, in sedel nanjo.

«Kdo ste in kaj bi radi?» je vprašal Pete.

«Ime mi je Avrelij Smith», je odgovoril točno. «Iščem nekega Feltona.»

«Tukaj je», je pokazal Pete s prstom na zastavnega možanca sredi krčme. «Upam, da ga vzamete s seboj.»

«John Felton?» je vprašal Smith in se ozrl vanj.

«To je moj brat», je odvrnil možak in spustil roko, ki jo je bil dvignil v jezi. «Jaz sem Robert Felton.»

«Prav! Kje pa je vaš brat?» je vprašal Smith.

«Ne vem», je odgovoril Felton, ki je nekaj časa skušal prenesti pogled onega, ki je vpraševal. «Ono soboto je prišel, pa mu tukaj ni ugajalo in je odpotoval še tisti dan.»

Lahna izpremema je nastopila pri možu, ki je bil malo poprej videti še tako srdit. Glas se mu je znižal, besnost in bahaštvo sta ga minila. Podoba je bila, kakor da mu je mršavi Smith iznenada dal pomirljiv lek. Tudi občutek, da je v opasnosti, je nemara pospešil v njem to premeno.

«Hm!» je zamomljal Smith, stopil po sobi in se okrenil proti nalivalnici. Pri tem je potegnil iz listnice bankovec za pet dolarjev.

Priletni Pete, ki se je bil v svoji dolgoletni skušnji navadil spoznavati nagibe človeških dejanj, se je za hip ozrl v svojega obiskovalca, potem vzel bankovec in mu pomolil steklenico, ki jo je pobral pod točilno mizo.

«Ali hočete iti malo na sprehod?» je vprašal Smith, vtaknivši buteljko v žep in obrnivši se k Feltonu.

Staremu čvrstaku se je zabliskal pogled. A težko je bilo uganiti, kaj je bilo temu vzrok: morda steklenka žgane kapljice ali pa kaj drugega.

Oba sta odšla brez besed.

*

Robert Felton je vodil svojega novega tovariša po glavni poti nekako kilometer daleč, potlej pa je zavil na ozko stezo proti majhni kmetiji, ob kateri je stal skedenj. Obe stavbi sta bili v klavnem stanju, kakor se je dalo opaziti celo ob zvezdnem svitu. Za poslopjema so se dvigali gozdnati, razrvani griči. Spodaj pa se je onkraj ceste in železnice vlekel ledeni Hudson. Drugega bivališča ni bilo na vidiku. Kakor se je utegnilo zdeti čudno, vendar Smith in Felton nista vso pot izpregovorila. Toplomer je bil zdrknil precej pod ničlo in oba sta si ves čas skrivala obraz v ovratnik svojih plaščev. Po teh krajih je redkokdaj pritiskal tolikšen mraz. Za naglo pomrazico je zapadel debel sneg in pokrajina je bila zavita v skrivnostni zimski čar.

Felton je stopil prvi v hišo in ne meneč se za svojega druga pričel kuriti na starem kamenu pri ognjišču. Ko je dovršil, je opazil, da si je bil Smith slekel plašč in se leno zleknil na divan, natlačen s konjsko žimo, ki sicer ni bil zadosti dolg zanj, a ki je bil edino količkaj udobno pohištvo v čumnati. Na mizi je stala steklenica žganja.

«Kaj hočete mojemu bratu?» je prekinil Felton tišino in prijel za steklenico.

«Njegovega morilca iščem», se je odrezal Smith in si zapalil svaljčico.

Felton je odložil steklenico na videz brezbrizno, stopil iz sobe in se urno vrnil z odčepnikom.

«Ste policijski častnik ali detektiv?»

«Sem», je pritrdil Smith in malomarno puhn timer cigaretni dim, a pri tem je pozorno in kakor večak opazoval svojega tršatega tovariša.

«No, vam bom pa pomagal iskati, kolikor je v mojih močeh», se je oglasil Felton in polahko vlekel zamašek.

«Drugega vam ni treba,» se je Smith odzval s svojim zateglim glasom, «kakor da mi pokažete, kje leži telo žrtve.»

«Za vruga! kaj hočete reči?» se je usrdil Felton in postavil steklenico zadirčno na mizo.

«Reči hočem tole,» je pripomnil mož na divanu: «da ste nedolžni pri smrti svojega brata, bi bili pokazali presenečenje, ko sem vam povedal, da zasledujem njegovega ubijalca.»

Felton je razkačeno jel hoditi po sobi, nato pa hlasno odprl vrata.

«Poberite se!» je zatulil.

«Zaprte no vrata», je ugovarjal Smith. «Soba se bo ohladila.»

Felton je storil tako in globoko dahnil, da bi izpregovoril. Videti mu je bilo, kako se trudi, da bi se pomiril.

«Hitro me jeza prime», je opozoril. «Lahko vas ubijem, ako ne boste pazili.»

«Kar poskusite», je odvrnil Smith. «Mikalo bi me videti, kako ubijate ljudi.»

Še enkrat se je možakar potolažil pod pogledom sivomodrih oči neskrbnega popotnika, ki je bil prišel tolikanj nenadno v Wentley. Počasi se je Felton nameril proti mizi ter izdrl čep iz steklenice. Nastavil si jo je k ustom in srebnil majhen požir — prav majhen, je opazil Smith — nato se je usedel in čemerno ogledoval svojega posetnika, ki je bil še zmeraj malomarno zleknjen na stari počivalnici.

«Zakaj me sumničite?» je pozvedal čez trenutek. Svoje razloge morate imeti, da me štejete za krivega?»

«Imam jih», je povzel Smith suhoparno. «John Felton, vaš brat, je preživel zadnjih dvajset let v Avstraliji, kjer si je nabral precej imetja. Vidva sta živela popolnoma ločeno in med tem časom si nista nikdar dopisovala. Nedavno tega je prišel v New York in ondi naložil nekoliko denarja. Potlej se je domislil brata, katerega je bil pozabil, in napravil oporoko vam v prid. Zadnjo soboto je odnesel to oporoko s seboj in vas obiskal.»

Možje postave, ki se ukvarjajo z njegovo zadevo, so me včeraj prosili, naj ga poiščem. Razkril sem, da vi samotarsko živite in popivate. Tako ste ubožni, da si ne morete privoščiti niti bornega potroška pri Petu Millerju in vendar ste ga otodi opomnili, da boste v kratkem bogati, da boste mogli kupiti njegovo hišo in jo zažgati,

če vas bo volja... Lahko bi mi povedali, kje je truplo vašega brata, in mi prihranili sitnosti, da ga bom moral sam odkriti.»

«Iščite ga in vrag vas odnesi!» se je obregnil Felton. «Lahko ga iščete, dokler pekelnje zamr...»

Zdajci je obstal. Smith je dvignil glavo in ga vrtal s pogledom liki ptič, ki se pripravlja, da bo šinil na črva.

«To je pa zanimivo», je razlagal. «Vaše podzavestje vam je zamašilo usta ter ustavilo na ustnicah besedo, ki ste jo hoteli izpregovoriti. Vi bi morali zares študirati psihoanalizo.»

«Hudič vas odnesi!» je zamomljal Felton, ki se mu je poznalo, da je odločen na silovitost.

Smith je z roko, ki mu je visela na tla, zadel ob dnevnik. Pobral ga je ter ugledal nekaj besed z roko pisanih po belem robu. Počasi jih je na glas prečital.

Bila je kaj čedna pesenca o snegu in kako nalletava v srčkanih kosmih.

*

Smith je nehal čitati in pogledal Feltona, ki je rdel.

«Nihče ne bi verjel, jelite, da ste vi pesnik,» je rekel, «sicer pa sem videl vzorce pisave vašega brata. To je prav čeden opis sneženja, ki pa se mahoma preneha sredi vrste. Svinčnik se je, kakor vidim, vlekel do konca zadnje načekane besede, prav kakor bi se bilo to zgodilo, če...» — Smith je premolknil — «če bi bil pisec napaden v onem trenutku.»

«Lažete!» je zakričal Felton.

«Dovolite, da vzpostavim dogodke», je nadaljeval Smith in se leno postavil na noge. «Vaš brat je zlagal verze o padanju snega; poslednjo soboto pa je v istini šel sneg. Kaj je naravnješe, kakor da je gledal snežinke, medtem ko je pisal... Skozi tole okno jih je prav lahko videl.»

Pri teh besedah se je Smith nameril proti oknu in pokazal Feltonu hrbet.

Pri tej priči je stari korenjak vstal in se neslišno napotil proti svojemu nepričakovanemu posetniku.

«Tedaj pa,» je nadaljeval Smith, «ste se mu potihem približali in skočili...»

Stavka ni dovršil, zakaj Felton se je z razpetimi rokami divje zakadil nanj.

*

Ko sta se obe telesi zadeli, je Smith usločil hrbet in s svojimi žilavimi rokami zagrabil protivnika za vrat. V naslednjem trenutku je Felton, čeprav je bil težak, spolznil detektivu po hrbtu in v loku odletel na tla.

Visokorasli mož gibkih kretenj pa seveda ni dosegel tega učinka kar tako in se je za trenutek oddahnil od hudega napora, ki ga je moral izvršiti.

Njegove mišice so morale biti zares izredno krepke, da mu je bilo možno opraviti tolikšno nalogo.

Naglo se je ozrl v moža, ki je ležal negibno na tleh, potem se je obrnil ter odrinil iz stanice, potegnivši iz žepa majhno električno svetiljko.

Nobene hiše ni nikdar nihče tako na naglem preiskal. Nekaj sob v zgornjici, ostale izbe v pritlešju in prazna klet s tlemi iz teptane ilovice so bile hitro pregledane. Natanko jih seveda ni prebrskal, sicer pa se človeško truplo ne more skriti kakor šivanka.

Felton se je zavedel in poskušal sestiti, ko se je Smith vrnil iz kleti.

«Ali ste tako napadli svojega brata?» je vprašal Smith z naravnim glasom. «Ni prav storil, ko je gledal skozi okno snežinke; moral bi bil, kakor sem naredil jaz, gledati malo više vašo podobo, ki se je odsevala v šipi.

Korenjak ni več poskušal vstati in je samo strupeno, molče strmel v Smitha.

«No,» je nadaljeval tajni policist, «njegovega trupla sicer nisem mogel razkriti, pač pa... sem našel njegov testament.»

Bliskoma je Felton pogledal kvišku in na desno. Z isto brzino je Smith sledil njegov pogled, ki je obtičal na starem portretu, pribitem na steno. Rahlo se je nasmehnil, snel podobo z žeblija in pobral višnjev ovitek, ki je pri tem zdrknil na tla.

«Dajte mi to!» je zatulil Felton, ki je vstal nepričakovano lahko in se zakadil na Smitha.

Za odgovor mu je ta vrigel ovitek čez glavo in Felton se je pripognil, da bi ga pobral na tleh.

«Nespametni ubožec!» je suhoparno pripomnil Smith. «Tu je zgolj osnutek. Ime vašega brata je samo natipkano. Izvirnik je namreč namerjal podpisati šele po svojem povratku v mesto... Ker se tja ni vrnil, njegova oporoča ni podpisana.»

«Hočete reči,» se je hripavo oglasil Felton, «da ne bom imel pravice na nič in...»

«Gotovo,» mu je segel Smith v besedo. Pri tem si je oblekel površnik in potapljal steklenico žganja, preden je stopil proti vnanjim vratom.

Feltonu so se ustnice pričele raztezati in obraz se mu je nakremžil. Z obličja mu je seval obup, strah in sovražstvo. Oči so mu blodile s Smitha proti mizi. Zdajci je pritajeno zaihtel in se počasi vlekel proti steklenici s paljenko. Smith je odpahnil duri ter izginil v noč.

Prejšnjo soboto je bilo konec lepemu vremenu in zapadlo je precej snega. Nato je temperatura zdrknila pod ničlo in pri tem je ostalo ves teden. Reka se je pokrila z ledom in železna roka zime se je kruto razprostrla po deželi.

Smith je razmišljal o tem, ko je opazoval veliko snežišče, potlej pa se je s trudom nameril proti skednju. Mesec, ki je sijal nad oddaljenim hribom, je lil svojo svetlobo po snežnih kristalih, blestečih v nenavadni krasoti. Videlo se je domala tako dobro kakor za dne.

Iztikati po skednju za mrličem v ledeni zimski noči, to pa kar z električno svetiljko, ni kaj prijeten posel. Vendar je bilo videti, da za Smitha ni neznosen. Hotoč otvoriti, je stresel stara vrata

na zarjavelih tečajih in mislil stopiti v temno notranjost, kar opazi s svojim bistrim očesom neko stvar na sosednem polju... Zategadelj se je predomislil in odšel od skednja, ne da bi bil stopil vanj.

Sredi tega polja je zapazil črn leden krog, ki se je silno ločil od snežne beline v soseščini. Zaprl je skednjena vrata in krenil do žive ograje, odkoder je motril zamrzli ribnik. Ondi se je očitno živina napajala, kadar je bilo toplejše vreme. Komaj viden sled je držal ob ledu, a gladka in svetla površina ledu je bila na neki točki prekinjena in zamračena. Zakaj? Smith tega ni mogel dognati.

Skočil je čez živi plot, krenil do obrežja in disel po sklizkem ledu. Ko je nekoliko dalje pokleknil, je zaznal, da velik kup lesnega pepela pokriva del površja.

«Našel sem,» je zamrmral in se vrnil.

V hišo pa ni mahnil s tolikšno neskrbnostjo, s kolikršno je bil po vsem videzu odšel iz nje. V istini pa je poprej odhajal v hudih skrbeh. Vsako kretnjo je storil, vsako besedo izpregovoril v določenem namenu. S posebno namero je bil celo potrepljal pred odhodom steklenico z žganjem. Seveda je mogel samo uginiti, kako bo učinkovala, sedaj pa bo vsekakor delovala na duha in na živce možu, s katerim se je bojeval.

Leseno palico je zagnal skozi okno, potlej pa stekel k vratom in vstopil s samokresom v roki.

V izbi je stal Felton; z dolgo karabino je meril proti oknu, kjer se je bila pravkar šipa razbila.

Brez dvoma je bila minuto poprej karabina naperjena proti durim.

«Stran to orožje,» je velel Smith in drzno sprožil kroglo iz svoje samogibne pištole Feltonu nad glavo.

Žvenket šipe, duri, ki so se odprle in se mahoma zaloputnile, pok iz avtomatične pištole 45, padanje ometa, vse to je brž vplivalo. Felton se je opotekel — človek bi bil v resnici mislil, da je zadet — ter izpustil karabino.

Smith se mu je žurno približal in ga rezko sunil v prsi, da se je sesedel v star gugalni stol. Skoro takoj nato se je zdelo, da Smithu pojema njegova odločnost. Medlo se je pripognil in pobral karabino, prej nego je odmeknil stol za mizo in sedel nanj. Potlej si je položil orožje čez kolena, iztegnil roko proti žganici ter opazil, da je steklenica napol prazna.

Vse to se je kaj urno izvršilo. Felton, čigar um je bil otopel od slabega žganja, je s težavo sedel in Smith je izpregovoril, rekoč:

«Gledat sem šel vaš ribnjak. Na novo torej ni zamrznil od zadnjega pomraza, ki je bil ono soboto ponoči.»

Felton je preplašeno pogledal in si molče z jezikom obliznil ustne.

«Tudi sem dognal, da ste nasuli kopico lesnega pepela po ledu,» je dodal Smith.

«Kaj pa vas to briga?» je Felton zamolklo zagodrnjal.

«I no,» je odvrnil Smith, «škoda se mi zdi, ker se dober rodoviten pepel takisto razsipa, in ne vidim, čemu ste ga tako razsejali po ribniku.»

«To je moja reč, vrag vas odnesil!» je mohljal Felton, a proti Smithu si ni upal dvigniti oči.

«Seveda,» je resno rekel Smith, «to je res vaša reč, ali tu pa tam pride čas, ko se zakon meša v ljudske zadeve. Truplo svojega brata ste vrgli v ribnik, češ, da bo zamrznil in da bo led prikrival vaš zločin do pomladi oziroma dotlej, da boste prevzeli imetje, s katerim računate. Na ta način bi bili vi utegnili preiti. Pomislili pa niste, da bi se moglo truplo iz dna videti skozi kristalno pločo med dnem. Ko ste se tega zavedeli, ste prinesli pepela in ga natrosili po ledu. Tega nisem slutil, ampak sami ste se nocoj izdali, ko ste mi rekli, naj iščem, 'dokler pekel ne z a m r z n e'. Pri tem ste obtičali sredi besedice 'zamrzne'. . . Hočete li iti z menoj, ali pa naj vas povežem, da bom mogel proč in se vrniti s konjem in sanmi?»

Medtem ko je Smith govoril, je nastala pri Feltonu vidna izprememba. Neizkušena oseba morda ne bi bila razbrala njenega pomena, Smith pa je takoj razumel, da je napočil najtežji in najopasnejši trenutek za njegovo poslanstvo. Gledajoč Feltona, ki je stal in se mu obraz ni niti najmanj zgenil, Smith ni dvomil, da ima pred seboj človeka, odločenega na vse, in ki se ne boji. Takisto se je zavedel, da bo v naslednji uri samo še eden od njiju živ. Kajpada bi bil mogel pri tej priči ubiti svojega protivnika. Mislil si je, da bo nujno prišlo do tega, vendar nikoli ni ubijal, če ni bil neobhodno prisiljen.

«Malo bom pil», je izustil Felton precej hladno in sklonil svoj veliki život nad mizo.

Bil je blizu za en čevelj od žrela Smithove pištole, ko je prijel steklenico in jo dvignil k ustnam. Glavo je vrgel navzad in železno sivi lasje so mu padli proti tilniku, medtem ko mu je ognjena tekočina curljala v grlo, dokler ni posrebal vsega žganja.

Izzivalen lesk se mu je zasvetil v očeh, ko je brez drgetanja odmeknil steklenico od ust in jo raztreščil na tleh.

«V zgornjico grem,» je dejal, «in Bog vam pomagaj, kadar se vrnem.»

S trdnim korakom se je nameril proti vratom, držečim proti zamrženemu stopnišču.

«Stoj!» je ukazal Smith, ki je dvignil svojo pištolo, dostavil pa ni, da bo streljal, kajti vedel je, da še ni odločen . . . vsaj ne za sedaj.

Felton se je okrenil in pogledal na pištolo.

«Hudič vas vzemi!» je zarjovel.

Smith je še enkrat začul njegov korak na stopnišču.

Pogosto se je še bojeval z ljudmi, ki so bili pripravljene na vse in pili pred njim žganje kakor vodo. Vedel je, da pri takih ljudeh pride do najhujših skrajnosti, saj se ne boje več posledic svojega dejanja.

Naprej videti ta dejanja in se oborožiti je bilo dočista nemogoče. Vendar je iz opreznosti stopil

na drugo mesto in se s hrbtom naslonil ob zid pri rešetki stopnišča.

Prav je imel, da je storil tako, kajti pri tej priči je počilo: omet je padal od stropa in stol, na katerem je sedel popred, je bil sirt in razkosan.

«Dva sodčka smodnika», je zamrmral Smith in kar se da napenjal ušesa.

Ni mu bilo dolgo čakati. Okorni koraki so zadelo po stropu nad njim in se približali gornjemu delu stopnišča.

«Zdaj grem doli in vrag vas vzemi!» je zarjul Felton. «Če ste še živi, vam iztrebim drob.»

Nastal je nov pok, ne tako hud kakor prejšnji, in leseni drobcji so frčali v rešetko pri stopnišču. Smith se je tiščal pri zidu in še naprej čakal v upanju, da bo obupani možak zapalil poslednji sodček smodnika ter ostal potem brez obrambe. Toda pijanci so včasih prevejani in tajni policist je razločno slišal, kako je suho šklemfnila zadovka, ki jo odpiraš in zapiraš.

Premaknil se ni, samo tesneje je stisnil svojo pištolo.

Felton je krenil na stopnišče, potem pa takoj obstal; čez trenutek je stopil še nekoliko niže, vendar koraki so mu bili omahljivi; tipal je in po vsem videzu si je prizadeval korakati tako, da ga ne bi bilo čuti.

*

Težke minute so potekle. Nazadnje se je v luči svetilnice, ki je stala na mizi, in v svitu ognja, ki se je bleščal iz peči, prikazala dvojna rjava cev stare puške.

Smith je polahko dvignil svoj samokres — z obraza se mu je bralo ravnodušje. Pripravljen je bil streljati, raniti svojega nasprotnika ali ga celo ubiti, če bo treba.

Felton je koraknil poslednjič, prav na kratko, in stopil v čumnato. Na desno ramo si je pritiskal kopito puške. Najprej je nepremično stal, njegovo orožje pa je bilo namerjeno v nasprotni zid. V tem trenutku je bil Smithov samokres v višini možakove levice. Prav polahko je starel jel sukati svojo puško, ki se je bolj in bolj bližala Smithu, toda v poslednjem trenutku, ko je ta že s prstom pritiskal na petelina, je Felton obtičal, nato pa svoje orožje nazaj potegnul. Detektiv je pa tudi povetil svojo pištolo in blisk osuplosti mu je zasvetil v očeh.

Goreče poleno se je rezko prelomilo v ognjišču. To je bil prvi šum, ki se je čul, odkar je bil Felton storil svoj zadnji korak.

Starina se je stresel in se okrenil z obrazom proti gorečim okleščkom. Vidoma je zadrhtel in si z dlanjo pokrival oči, potem pa opotekavo pristopil k ognju, kjer je pokleknul tako blizu, da je začutil toploto na licu.

Tačas je zastokal kakor žival:

«Oh!» je jeknil, «slep sem! Žganje je krivo in Bog me kaznuje, ker sem te umoril, John!»

Avrel Smith je spustil samokres v svoj žep in vzela puško iz rok svojemu ujetniku, ki se ni upiral.

N. K.

Kmetiška morala

Roza Pamoneova je ležala po kopelji na otomani v svojem dišečem budoarju. Pregledala je jutranjo pošto in kadila egiptsko cigareto, medtem pa ji je njena zvesta sobarica Klementina gladila nohte na malih rožnatih nogah.

Gospod Maks Sento, ta čas oficialni prijatelj Roze Pamoneove, eleganten, večkratni milijonar štiridesetih let, je sedel v naslanjaču in pregledoval časnike, ali bi morda kje ne zasledil kakšno vest o svoji lepi prijateljici, slavni varietetski zvezdi.

— No, to je presenečenje! je vzkliknila nenadoma Roza, vsa preplašena.

— Kaj je? je vprašal gospod Sento s skrbnim glasom.

— Daj, čitaj!

Njen prijatelj je vzel v roko ovitek, na katerem je bil z okorno roko napisan naslov:

— Gosposdična Germaine Moreaujeva pri gospe Rozi Pamoneovi, Avenue du bois, Paris.

Nato je prečital pismo, napisano z isto roko.

«Draga moja Germaine, sporočam ti, da te pridem obiskat.»

— Kdo je ta Viktorina Moreaujeva? je vprašal gospod Sento.

— To je moja teta. Pripovedovala sem ti že, da imam na kmetih sorodnico, staro kmetico. In ta Germaine Moreaujeva, kateri piše, sem jaz. Teta misli, da sem sobarica pri neki Rozi Pamoneovi. Le čitaj naprej, kaj piše.

«Pridem v torek okrog pol ene ure. Ne hodi na kolo-dvor, ker vem, da bo ta čas tvoja gospodarica pri kosilu. Gospod Burne, ki prav dobro pozna Pariz, mi je obljubil, da me spremi...»

— Kaj naj storim zdaj? je vprašala Roza Pamoneova svojega prijatelja tako vznemirjena, kakršne gospod Sento še ni nikdar videl.

Vedno se je trudil, da ustreže tej ženi, ki ni bila samo njegov ponos, ampak tudi vsa njegova sreča. Za hip je pomislil, nato je pa odločil.

— Na vsak način jo moraš sprejeti. Pomisli vendar, ta stara revica se je odpravila na tako dolgo pot in se že naprej veseli, da te bo videla...

— To se razume! Menda vendar nisi mislil, da je ne bom sprejela? Saj sem ti že povedala, da me ima za pošteno dekle, ki že deset let služi pri eni in isti bogati dami. Ko sem jo zadnjikrat obiskala v naši vasi, to je bilo pred štirimi leti, sem se namenoma oblekla čisto preprosto. Ko bi me zdaj našla v takih okolištinah; bi takoj vse razumela. Je sicer preprosta, toda razumna kmetica. Nečem, da bi to izvedela. Umrla bi od sramote in žalosti. Razumi me prav! Ne sramujem se zaradi nje niti zato — verjemi mi — ker sem bila pred desetimi leti sobarica... Ampak sram bi me bilo, ko bi spoznala, da sem jo prevarila in da sem ta Roza Pamoneova prav za prav jaz. Ko bi le vedel, kako stroga je, kar se tiče tako imenovane morale. Ko so mi umrli starši, me je vzela k sebi. Bila je dobra z menoj, a hkrati tudi stroga. Ko mi je preskrbela v gradu službo sobarice — imela sem takrat šestnajst let — me je zaklinjala, naj ostanem poštena. In kako se je bala, ko me je moja gospoda vzela s seboj v Pariz! Potem sem jo videla bolj poredkem. Kakor hitro sem pa postala Roza Pamoneova, sem ji sporočila, da sem menjala službo. Pošljala sem ji redno denarno podporo, toda ne preveliko — da bi ne pričela kaj sumiti. Bila sem prepričana, da ne pride nikdar v Pariz... In zdaj pa... Tako me je presenetila, da res ne vem, kaj bi počela...

Maks Sento je opazoval svojo prijateljico s popolnoma drugačnim očesom. Do zdaj ga ni nikoli zanimala njena preteklost in njena mladost. Ko se je z njo spoznal, je bila že slavna zvezda.

Rodbinska čuvstva njegove elegantne prijateljice so se mu zdela zdaj tako nežna in dobra...

— Ti si zares plemenito in dobro bitje! Toda ne skrbi, draga moja! V tem hipu sem se nečesa domislil, in vse bo lepo v redu. To je stara, toda preizkušena komedija. Tvoja teta ostane samo tri dni v Parizu, in ravno prav je, da drugi teden nimaš nobene predstave v gledališču. Izpremeni se torej za nekaj časa v to, kar si bila! Zamenjaj vlogo s svojo sobarico!

Roza je vesela vzkliknila:

«Na vsak način! Sijajna misel in edini izhod!»

Nato se je obrnila k svoji sobarici in ji rekla:

— Poslušaj, Klementina! Tri dni boš namesto mene Roza Pamoneova. Posodila ti bom svoj nakit in dve obleki, ki ju boš potem obdržala za nagrado. In ti boš tudi sprejela mojo teto.

Klementina, korektna plavalaska, se je komaj vidno nasmehnila.

— Kakor ukažete, gospa.

— Ne pozabi, da mi je ime Germaine.

— Razumem, gospa.

— Tudi drugim poslom moraš dati navodila — je pristavil gospod Sento, ki ga je ta komedija silno zanimala.

— Ti pa, draga prijateljica, mi moraš dovoliti, da te ta čas vidim pod pretvezo, da obiskujem — Klementino — tvojo gospo.

Ko je stara kmetica Viktorina Moreaujeva prišla v torek v razkošno stanovanje Roze Pamoneove, jo je sprejela njena nečakinja natanko tako, kakor je pričakovala — v črni obleki in z belo čepico.

Starka je bila vsa srečna in ni mogla dovolj povedati o srečnem naključju, ki ji je pomagalo, da je prišla v Pariz.

— Pred mesecem dni sem zadela na veliki ljudski veselici vozni listek do Pariza in nazaj. Od takrat sem prenehalo misliti na to, da se odpeljem, pa nisem bila čisto zdrava. Vkljub temu sem te hotela še enkrat videti, preden umrem. In ker sta se gospod in gospa Burneova danes odpeljala v Pariz, sem izkoristila to priložnost in hkrati z njima odpotovala ter se tudi v

petek z njima vrnem. Kako se imaš ti? Pripoveduj mi, moja mala! Ali je tvoja gospa dobra s teboj?

Medtem je prišel Maks Sento, stopil h Klementini, ki je igrala gospo Roza Pamoneovo, ji poljubil roko in ji izročil prelep šopek. Starka je gledala gospodarico svoje nečakinje in tega elegantnega gospoda nekam začudeno. In potem...

Trije dnevi so hitro minili. Roza in starka sta stanovali skupaj v mali sobici Klementine, ki je te dni prebivala v razkošnih sobanah svoje gospe. «Gospa» jima je dovolila, da smeta tam tudi jesti. Ogledali sta si Pariz, bili sta celo v restavraciji na večerji in v gledališču. Klementina, v razkošni toaleti svoje gospodarice, je blagovolila sprejeti starko tudi v avdienci, in sicer vpričo gospoda Maksa, kateremu se je zdela Roza v obleki sobarice zelo dražestna in ki se ni mogel zdržati, da bi ji večkrat ne namignil.

Ko je napočil čas slovesa, je spremila Roza svojo teto s taksijem na postajo. Mlada žena je bila zelo žalostna.

Stara tetu pa, ki je bila, ko je prišla, tako živahna in vesela, je zdaj molče sedela poleg svoje nečakinje.

— Kajne, dete... Tvoja gospodarica je prava kokota?

Roza se je zdrznila. Starka ji ni pustila do besede.

— Da, da, takoj sem to opazila. To razkošje... in vse drugo... Sicer mi je pa naš lekarnar, ki vsak dan čita pariške časnike, vedno dejal: «Vaša nečakinja, mati Viktorina, služi pri neki kokoti.» Da, prav tako

je rekel: «Roza Pamoneova, o kateri pogosto čitam v časnikih, je znana po vsem Parizu!»

Njena nečakinja je zardela in pričela mrmrati nekaj nerazumljivega.

— Če jo človek tako pogleda, bi ne mislil... — nadaljuje starka zamišljeno. — Skoraj je videti kakor prava dama. Bila sem tako radovedna, da vidim, pri kom služiš. Zdaj sem pa žalostna, ko vidim, da moraš služiti pri tej ženski. Da, da, ti si veliko lepša od nje! Zakaj bi ne mogla biti ti na njeni stopnji? In tudi tisti gospod, ki jo obiskuje, te je gledal tako nekam čudno — sama ne vem, kako!... Ti bi mu bila gotovo bolj všeč kakor ona. Ne rečem, da si storila napak, ker si ostala poštena, toda morala boš vse svoje življenje služiti. Morda se ne boš poročila, a jaz ti ne morem nič zapustiti. Če pomislim, koliko si stara, si veliko očitam, zlasti pa še zdaj, ko sem vse to videla, to damo in ta luksus! Ti bi takšno življenje bolj zaslužila kakor ona! Imela sem takrat najboljši namen, toda zdaj več ne vem, ali sem storila prav, ker sem te vzgojila tako strogo in moralno... Ne smeš mi tega zameriti, moja mala! Imela sem najboljši namen.

Praden ji je Roza mogla odgovoriti, se je avto ustavil pred postajo in starka je že pozdravljala svoja sopotnika.

Tik preden se je vlak premaknil, je starka še enkrat objela svojo nečakinjo in ji še enkrat zašepetala:

— Ne zameri mi, moja mala, imela sem najboljši namen...

Nenad Vojvodič:

Dama, kje in kako

Dama na posetu mora imeti polna usta medu in hvalliti zmeraj tudi najneokusnejše reči. Če ji sinček gostiteljice izlije skodelico kave na krilo, pravi samo: «Ali je živ ta sinček!»

O nenavzočnih govori samo v sičnikih in sama ne odhaja nikdar prva, ker ve, da bi ostale o njej mnogo govorile. Pa če to že mora biti, naj se poslovi po receptu: «Zapuščam vam svoje dobro ime na razpolago.»

Dama pri zdravniku govori kratko in jasno, a prej poišče v «Domačem zdravniku» znake svoje bolezni ali v katere toplice mora iti. Dobro si zapomni mesta, kje ima čutiti bolečine ter ne pozabi vprašati, kakšna bolezen bo na pomlad v modi.

Dama na odru, ki pomeni svet, naj se vselej tako kreta, da bodo njene tovarišice od veselja vse iz sebe. In prav tako bo potlej zmeraj igrala. Ako piše pisma, ne pozabi nikdar na podpis in se nikakor ne sme zmotiti v imenu.

Izbrati si mora samo en časnik, ki mu hoče ugajati, zakaj dvema gospodoma ni mogoče služiti (tako vsaj pravi pregovor!).

Dama v kavarni ne priseda k neznanemu gospodu, da bi ga pri tem prosila za cigareto. Ne izrezuje iz zadnje modne revije najlepših slik, tudi ni umestno, če z glasnim govorom moti okolico, ki čita razne liste. V nekaterih kavarnah je damam prepovedano glasno govoriti o jedilnem listu, služkinjah, nakupih in moderni umetnosti.

Dama v kinu ne pretaka ob genljivih prizorih solz na suknjič svojega soseda. Splošna navada je, da se prej odkrije, kakor jo občinstvo na to opozori.

Dama v gledališču ne zaposluje svojih sosedov s pobiranjem svojega šala, ki ga malomarno spušča na tla. Ako ne more priti pred začetkom, kar se ji baje redko posreči, naj pokaže vsaj dobro voljo. Bonbone ima v ustih med odmorom.

Dama v tramvaju, če je mlajša in kar je, prosim, vsaka gospa, pusti na svoje mesto tudi starejšega gospoda. To je najnovejši trik za dokaz smisla za enakopravnost!

Dama pri sportu se ne meni za svojo obleko na škodo uspeha. Vobče se ne stavi v pozornost, zakaj sport ni plesna dvorana. Tu velja: pokaži, kaj znaš, kaj velja tvoja prirojena eleganca, tvoje mišičje, prožnost, a ne: «Maison d'élegance».

Dama v vlaku ne nadleguje sopotnika z odpiranjem in zapiranjem oken, ne z neštetiimi paketi, ne vprašuje na vsaki postaji po vodi, žemljah, pivu, novinah, knjigah in konjaku.

Če jo napade morska bolezen, je zelo obzirna do vsakega tujega naročja.

Dama kakor modna poročevalka mora biti velika umetnica in eskamotér, ki iz nič kaj ustvari. Nositi se mora po zadnji modi in vedeti odgovor na vsako vprašanje, n. pr.: Koliko let ima kapitan, ako je ladja 150 m dolga?

Dama pred oltarjem! Naposled je prišlo tudi do tega, žal, da ne morem tu o njej nič povedati, zakaj doslej nisem videl še nobene poroke.

*Prostovoljno
veselo jetništvo*

K. V. Dubrovskij:

P e s i n m a č k a

(Kirgiška pravljica.)

Nekdaj se je lačen pes potikal brez gospodarja po stepi. Iskal je kaj za pod zob in je srečal volka.

«Ti, pes, jaz te požrem,» reče volk.

«Najprej me nasiti, potlej me pa požri, če je že tako,» pripomni pes.

«Prav, pojdi z menoj,» je velel volk.

Prišla sta k čredi krav, ki so se pasle na loki.

«Poglej me,» reče volk, «kakšen sem zdaj?»

«Tvoje oči žarijo kakor oglje,» je odgovoril pes, «kažeš zobe, ušesa povešaš in rep si stisnil med zadnji nogi.»

«No, zdaj pa poglej, kaj bom naredil.»

Volk je planil na velikega bička, ga odvedel in začel žreti. In ko se je najedel, je ponudil ostanke mesa psu in rekel:

«Do grla sem sit — ne maram več tvojega mesa.»

In volk je stekel v planino, pes pa je ostal pri mrtvem bičku ter se živil z mesom, dokler ni pospravil vseh ostankov.

Nato se je zopet jel potikati po stepi. Ali kmalu je bil lačen.

Na potu ga je srečala lačna mačka brez gospodarja.

«Muca, jaz te požrem!» je dejal pes.

«Počakaj no, pes,» ga je zavrnila mačka, «najprej me nasiti, potlej me pa navsezadnje lahko požreš, če že ni drugače.»

Pes je prikimal.

Kmalu sta prišla k čredi velblodov.

Pes reče:

«Poglej me! Kakšen sem zdaj?»

«Oči so ti kalne,» je odgovorila mačka, «jezik hlasta, ušesa so padla nazaj in rep imaš povešen.»

Pes se je vrgel odzadaj na velbloda, hoteč ga pograbititi za nogo. Ali velblod ga je s kopitom po glavi tako silno udaril, da ga je ubil.

«Prav brez potrebe si se prej bahal,» je modrovala mačka ob njegovem truplu, «pes ne bo nikoli volk!»

In lačna mačka je začela jesti ubitega psa.

Ivo Peruzzi:

Petdesetletnik — dr. Alojz Gradnik¹

(1882—1932).²

«Stopimo na najvišje naše gore!
Samo z gorâ se vidi vrelo zore
in le z vrhóv v bodočnost daljna pot!»

(*De profundis*, 72.)

Izmed reprezentantov naših goriških poetov bo vedno v prvem redu imenovati ime: dr. Alojz Gradnik. Že s prvo zbirko «Padajoče zvezde» je prinesel v slovensko liriko svojstven način izraza, obdan z globoko preprostostjo čuvstva in navdahnjen z južnjaško-vročo bolečino, ki je našla svojo posebno noto v besednoskopih prirodnih arabeskah njegove ugrabljene ožje domovine, v pritajeni resignaciji erotike in jasni veri v našo narodno usodo. Če je tem filozofsko zamišljenim stihom prilit opojen eksotičen čar in otožna skepsa o subjektivni sreči in človeškem nehanju, je vse to le odsev Gradnika-človeka, njegovega rojstva in življenjske hoje.

Zravnan in v sebi dograjen je dopolnil petdeset let. Po materi, ki je rodom z Furlanije, ima njegova beseda oni, zanj značilni romanski žar:

«Mesec je vstal izza daljne strehe.
Na balkonu slonim in čakam nate.
Oči sem zaprla in sanjam. Vse zlate
so sanje...» (*Pisma*, 25, *Padajoče zvezde*.)

¹ Dozdaj so izšle tri zbirke njegovih pesmi: «Padajoče zvezde» (1916), drugi ponatis (1925), «Pot bolesti» (1922) in «De profundis» (1926).

² Rojen 3. avgusta 1882. v Medani, vasi v Goriških Brdih.

Slovenski oče pa mu je dal na pot žilavo kmetško upornost in samosvojo neuklonljivost, ki pri vsej dozdevni melanholiji udarja na vrh. To je rod tolminskih rebelov, svobodeželjnih kraških kremenov.

«Na svojih tleh stojiš zdaj kakor hrast,
ki tih posluša svojih vej nemir
in pije z njimi solca sij in zvezd.»

(*De profundis*, *Očetu*, 96.)

Vnanji življenjetek pesnika razodeva nehrupne boje za obstoj. Njegov strogo izgrajeni intelekt ga je napotil k študiju jusa. Po dovršeni gimnaziji v Gorici je skončal na Dunaju pravno fakulteto. Stopil je v sodno prakso v Gorici in je bil imenovan za sodnika v Pulju; leta 1912. je bil premeščen v Gorico, kjer je ostal do izbruha vojne z Italijo. Po evakuaciji Gorice je upravljal okrajno sodišče v Cerknem, prišel jeseni leta 1918. zopet v Gorico in je leta 1920. nastopil važno mesto v ministrstvu za ynanje zadeve v Beogradu. Od leta 1922. je služboval pri deželnem sodišču in leta 1929. je bil premeščen k državnemu sodišču za zaščito države v Beogradu. Danes zavzema v Ljubljani eno izmed najvišjih mest sodne stroke.

Kakor malone vsa slovenska družina goriških intelektualcev in umetnikov, je tudi Alojz Gradnik v svetovni vojni poskusil težo preganjanjih. Zgodaj je sodeloval zlasti pri «Ljubljanskem zvonu», «Slovanu» i. dr. Kot prevajalec je Gradnik znan po odličnih prepesnitvah Tagoreja («Ptice selivke») in očarljivega izbora «Kitajske lirike» (1928). Iz zadnje zbirke so dovršene zlasti pesmi iz «Šikinga», od Li-Tai-Po-ja in Vu-Fu-ja. Nadalje naj navedemo prevod odkritosrčno-lepe izpovedi M. Burnát-Provinsove v delu «Knjiga za tebe», iz italijanščine «Ljubezen treh kraljev» in «Okrutna šala» (Sem Benelli), «Dolžnosti človeka» (Maz-zimi), iz francoščine «Mrtvo mesto» (Rodenbach). Izmed slovanskih del imenujemo: Črtice Maksima Gorkega, srbske narodne pesmi, hrvatske in srbske novele in mladinske pesmi Čike Jova Zmaja.

Lastno pesniško delo Gradnikovo pa ga je povzdignilo med naše prvake. Že prva njegova knjiga je bila od literarne kritike sprejeta najugodnejše, kar je morda edinstven slučaj. Izšla je ta zbirka v vojnem času, ko je molčala vsaka naša beseda. Tedaj so pesnikova «Pisma» v dolgih letih vojne čudotvorno govorila o sporazumih ločenih src.

«Spojila v eno sva se v bolečinah,
ki nihče jih ne vidi. Dva vodnjaka
oddaljena vrh zemlje sva. V globinah
pa se le eden v drugega pretakata.»

(*Pisma*, 29.)

Znano je, da je pokojni Ivan Cankar visoko cenil Gradnikove pesmi in jih do ganotja prevzet večkrat na glas čital sam ali skupno z Mileno...

Pesnik nadaljuje svoja pota, a vsa gredo skozi ogenj bolečine in mimo križa. Vrste se leta groze in beguncev brez strehe. Gradnikovi erotični stihovi so zdržni in nenehoma jih prekinja vodilni motiv Resnice, brez oddiha se vtihotaplja v žvljenjska srečanja težak akord:

ženske-roj minljivih rož na trati,
pisane, lomeče se igrače.....»

«Smrt dobrotljiva zopet vse pripelje
v ljubeče, tajno nas naročuje njeno.»

(Pot bolesti, 31, 33.)

Pesnik se nikdar ni vsega razdal ne svetu in ne ljudem, zato se s svojo bolečino po kritični samoanalizi vrača k objektivnemu žvljenjskemu nazoru. Na tej poti se do globin presunjen znajde vedno na trdnih tleh domovine. V svojih skopo slikanih pesniških pokrajinskih portretih gredo mimo njega domači kraji: Medana, Krn, istrske vasi, starodavni Kobarid, solčni Dornberg, zgodovinski Devin. Prav v slikanju svoje ožje domovine je prinesel Gradnik v našo liriko sočnih, svojevrstnih barv, kakršne sò le njemu dane.

«Goličava. Kakor sivi vali
morja. Trop ovac se mirno pase,
veter od nekod otožne glase
nosi od pastirjeve piščali.»

(Padajoče zvezde, 53.)

Mnogokje je Gradnikov verz svojstveno tuj, a kljub površni trdoti, neobičajnim poudarkom in lokalizmom vedno polno zveni na znotraj. Njegova pesem pa je zlasti v zadnji, najbolj dozoreli zbirki «De profundis» Prešernovsko jasna, a prve zbirke so gostejše na barvah, bujnih metaforah in plastiki. Ciprese so:

«Ko ravne in črnooblečene nune,
ki zbrala pobožna molitev je v korih...»

(Padajoče zvezde, 69.)

Gradnik je posvetil svojim krajem in ljudem dovršen del svojih pesnitev in prav zato je najboljši glasnik njih teženj, boli in tihe lepote. Domovinska lirika ga razodeva neomajno v bodočnost svojega naroda verujočega človeka, ki so mu pa tudi predobro znani ljudje od večraj in oni od danes z vsemi grehi nesvobodnih dni.

Izčiščenega, socialnega čuta prevzetega misleca in poeta naj vodi tudi na nadaljnjih potih čar Mladosti, Zdravja in Lepote! Naj bi mu bilo po Li-Tai-Po-u uresničeno:

«Le, kar na list zdaj pišem, tale spev
bo večen, večen bo njegov odmev.»

(Kitajska lirika, 45.)

Poletje

Žena v očeh svoje okolice

Žena se ne zdi možu nikdar tako lepa kakor staršem, svoji služkinji nikdar tako mila kakor svojemu otroku, prijateljici pa se zdi od dne do dne starejša.

Ljudje imajo različne obraze. Izraz obraza se jim menjava kakor v kaleidoskopu in vsa njih zunanost je odvisna od razmer in volje.

Doživljaji v našem zunanjem svetu se odražajo v nas samih in ustvarjajo v nas nenavadne dojme določne stvarnosti. Zato naša volja dostikrat ne more sodelovati, kadar se oblikuje kakšen pojem o naši osebnosti ali pa kadar naše vedenje izraža določno impresijo. To se dogaja hipoma, ne da bi se tega zavedali, in se ne da z ničimer popraviti. Zato se tudi osebnost istega človeka ne zdi vsem ljudem tako lepa, draga in značilna, kakor na primer njegovim staršem.

Ena in ista oseba je drugačna, kadar je v družbi svojega moža, staršev ali prijateljic, in čisto druga v svetu med svojimi oboževalci.

Naravno je, da vsak človek gleda s svojimi očmi. Poleg tega se izpreminja še izraz našega obraza po stalnih in notranjih refleksih oziroma, natančneje izraženo, razna zunanja doživetja ustvarjajo v nas različno voljo, ta pa seveda dejstvuje na izraz v obrazu. Drugače se razveselimo,

kadar srečamo brata, in zopet drugače, kadar srečamo človeka, ki ga ljubimo.

Za predmet razglabljanja vzemimo mlado damo.

Ima komaj dvajset let, je velika, vitka in mnogim moškim je skrivni, toda najbolj zaželeni ideal. «Njene nožice stoje lahko na najmanjšem kamenčku, njene ročice so nežnejše ko lilija, imel bi jo neizmerno rad, to malo dražestno mačico. Moje življenje brez nje je brez pomena, le ona me lahko trajno osreči.»

«On» tako misli, se boji, da bi je ne izgubil in jo zato pelje pred oltar. Poroka, poročno potovanje, osvoboditev od človeških konvencionalnosti.

Medeni tedni — to je perspektiva prve faze, v kateri se pokaže mlada žena.

Ona je spravljiva, popustljiva, nežna, vse oprostí, se rada smeje in šali s svojim možičkom.

Psihološko dejstvo je, da ona v neprestanem pričakovanju nečesa novega in lepšega potrpi marsikaj, kar ji je naravnost neprijetno. Tudi on je še ni zadosti občutil, kajti še ni začela nanj fiziološko delovati kakor

Otrok vidi s svojim naivnim pogledom v svoji materi vedno najlepšo žensko na svetu.

V očeh staršev je omožena hči še vedno deklica.

V očeh prijateljice se je žena od zadnjega sestanka vidno postarala.

nekaj, kar že dobro poznamo. Zato se razvajata, jec-
ljata drug drugemu in se trudita in trudita, da bi raz-

rešila v tem razmerju nekaj, kar sploh ni uganka,
ampak samo naravni zakon. Toda mlada sta še in
se še ne poznata. To traja
tako dolgo, dokler se neki
dan ne pokaže prava slika
njeneega značaja in njene
nravi. Naveličala se je, da bi
z nasmeškom poiskala iz-
gubljeni gumb od moževega
ovratnika. Preseda ji, da bi
vstajala zgodaj zjutraj in z
možem skupaj zajtrkovala.

Pozneje se ji ne zdi več
vredno, da bi pazila na svojo
zunanost. Pred možem se
pojavi z razmrščenimi las-
mi, pogosto celo neumita s
sledovi snočnjega ličila in v
povabljeni halji. Kje je tista
mačica, ki je obetala, da bo
osrečevalka?

V resnici se od prvih dni
ni izpremenila bogve koliko.
Morda je celo prav takšna,
le on jo je gledal z drugimi
očmi in jo je ljubil drugače.
To se dogaja celo v zakonih,
kj se ne razderejo, ki so v

resnici zgrajeni na nekakšni iskreni ljubezni. Mož vedno primerja in išče
tisto, o kateri je toliko sanjaril in katero je videl v svoji ženi prve dni.

Pa to še ni vse. Ta mlada dama postaja šele tedaj bitje s sto obrazi.
Skoraj vsakomur se zdi drugačna. To je čisto naravno, zakaj na to ženo
gledajo ljudje iz različnih motivov in nagibov, in prav to je tudi vzrok,
da jo vidijo v raznih odtenkih, raznih lastnostih in napakah. Značilno
je, da erotični nagibi moškega vedno polepšajo žensko, katero želi.
Ko jo pa spozna? Takšno je pač življenje.

Če mož primerja sliko žene z
njeno sliko iz časa, ko sta se še
rada imela, se mu zdi razlika na-
ravnost obupna že doma in ne-
verjetno mu gre na živce, kadar
sta v družbi, ker čuti, da se lepša
samo za zunanji svet, za vse
druge, samo ne zanj; on je torej
zanjo izgubil vsako vrednost.

Za sina — je mati še vedno
najlepša ženska. Njegova nežna,
pozorna in dobra mati je vedno
lepa in mila. — Uboga služkinja,
ona mora prenašati vse, ona vidi
najbolj jasno obraz svoje ne-
milostljive milostljive. — Za star-
še — je hči še vedno takšna, ka-

Prijatelj vidi v ženi najdražestnejše bitje in hvali usodo, ki mu jo je naklonila.

V očeh moža je žena zadnje čase
strašilo.

kršno so izročili možu pri poroki. To je tudi čisto razumljivo, zakaj starši
vidijo v njej samo svojega otroka in njih občutki nimajo pri tem nobenih
zahtev. — Prijateljce, vedno pripravljene za obrekovanje, vidijo na nje-
nem obrazu na tisoče gub, na milijone znakov staranja. — In končno ljubček,
če ga ima, šepče pri sebi: «To je ideal žene. Vedno ljubezniva, ljubka, vitka,
strastna. Njene nožice so majhne kakor nožice otroka, njene ročice so kakor
najnežnejše lilije. Neizrečeno jo ljubim, to malo dražestno mačico. Moje
življenje brez nje ni nič vredno in poleg nje bi bil najsrečnejši človek.
Ta njen mož je slep, da ne spozna, kakšno bitje mu je naklonila usoda.»

Kuharica vidi v svoji gospodinjji
vedno samega vruga.

Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3, je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji. Ima nad 430.000.000 dinarjev vlog.

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

Za male trgovce in obrtnike je pri hranilnici **kreditno društvo**, za pupilne naložbe pa **sodni depozitni oddelek**.

Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.

Telefon št. 20-16 in 26-16. Poštni čekovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8. do pol 1.

Neznosne bolečine zob

odpraviš le, če hodiš redno

na pregled, gotovo pa vsaj

vsakega enega in pol leta

ZOBNI ATELJE

DENTIST BEVC Jožko

LJUBLJANA, Gosposvetska 4 $\frac{1}{2}$
tel. 3296

ordinira od 9- $\frac{1}{2}$ 1, 2- $\frac{1}{2}$ 6
po dogovoru tudi izven teh ur. ob sobotah
se ordinira le do 4

Gledališki pregled

DRAMA.

Ivo Peruzzi

(Nadaljevanje.)

Dne 27. aprila.

«Leda». Ljubavna igra v štirih dejanjih. Spisal M. Krleža, prevedel Fr. Albrecht. Režija: dr. Gavellova.

Po izrednem uspehu drame «Gospoda Glembajevi», ki so je letos dne 11. marca ponovili v nekoliko retuširani režiji, smo doživeli z uprizoritvijo «Leda» vsekakor majhen padeč v pričakovani tvornosti zmogovitega dramatika in široko obzornega pisatelja, kakršnega je v naši literaturi težko najti ali ga s kom primerjati, saj je njegovo svojevrstno delo skoro edinstveno po udarni sili značajev, brezkompromisni resnicoljubnosti in neizprosnem zagonu konfliktov. «Leda» pa je ostala ostro risan niz glembajevskih seksualnih in umetniških pogovorov in salonsko duhovita, a v sebi se razkrajajoča nedramatična risba okolja dveh naveličanih svetskih žen in omahujočih eksistenc iz velikega sveta Ilice... Edini res jasno prikazan lik je varani, a življensko zdravi veleindustriice-parveni Klanfar, ki pa ne pride do nikakršnega močnejšega dramskega trenja z ostalo družbo.

Vsebina? Vitez Urban je tin, kakršen more uspevati le v glembajščini. Bivši diplomat, pustolovska nprav, duhovit ženskar, kultiviran estet, toda neotipljiv kakor vsa ta družba, ki se ziblje v nekem perverznom ugodju. «Leda» izzveni v ciničen pouliččen razkroj. Vitez Urban «zapelje» v karnevalski noči Melito, modrokrvno Klanfarjevo ženo, ki išče zaman duševnih pobud pri slikarju Avrelu, ki bohemsko vdihava inspiracije pri neki plesalki Ledi. Vitez Urban doživi v isti noči svoj pikantno servirani doživljaj tudi pri Klari, Avrelovi soprogi, a končno, ko spravi oba para zopet pod varno zakonsko streho, se pridruži počestnici in jo povabi na zadnji konjak. Cestni pometać v zgodnji uri simbolno pomete vso to visoko nesnago...

Želeti je, da bi naša drama zaradi celote uprizorila tudi tretje ciklično Krležovo delo «V agoniji».

Le var (vitez Urban) je močno uveljavil problematično dialektiko svoje vloge in v zadnjem dejanju izvenel v konec kakor aeroplan, kadar se ustavi motor. Dve in pol ure trza in šegače meščansko vest in nam odkriva pogled v glembajske spalnice in čajanke. Potem se ironično zasmehlja... Vidite, dragi moji, saj vse to blato je pri tej gospodi nekaj običajnega, bi-

stvenega. Krleža ne dopusti dramatičnega konca. Po njegovem mnenju ga vsa ta družba niti možna ni. In to je znak in to je hiba «Lede». Skrbinšek (Klanfar) je dobro zamišljen, a je mestoma preoster. Takega, sicer iskrenega robanteža bi Melita, njegova žena, tudi v svojem pogodbenem zakonu ne mogla trajno prenesti, čeprav je Klanfar edini «pozitivni» človek družbe. M. Danilova (Melita) je bila realistično živa in prijetno umirjena kljub vlogi, ki bi silila v pretiravanje. Med prvimi pri uspehu je bil Železnikov Avrel, psihološko neizravnani bohem in h koncu po Krleževi volji klavrn možic namesto Melitin osvobojevalec. Klara (Nablocka), njegova soproga s svojo smešno usodo, je bila igrana z mirno in obvladujočo zbranostjo. Izmed manjših vlog sta izborni Slavčeva in Boltarjeva. Slednja je podala objektivno in prepričevalno učinkujoč tip, ustrežajoč s svojim dialektom in filozofsko mirnostjo počestnic, ki se zde v «Ledi» resničnejše od vseh Melitin in Klarin izgubljenega «Wunderkinda» pa je Daneš izdelal v pristen karakterni umotvorček.

Dne 23. maja.

«Kralj Oidipus.» Tragedija s prologom v 5 dejanjih. Spisal Sophokles.* Prevel A. Sovrè. Režiser: Ciril Debevec.

«Srcè mi razgreba dvoje osti:
muka spomina — večnost noči.

(Oidipus, V. dejanje.)

Predstava «Oidipa» je v meni zapustila vtisk globoke verske obredne svečanosti. Zvišan oder, stopnišče, v ospredju dve antični klopi z zborovodjo, štirimi starci in mestnimi starejšinami, ob straneh antično označeni stebri za kadilo, oviti z bršljanom. Ozadje svetle stene, v globini bliskovit svetlobni odsev v modrino neba.

Ta režijsko antična ubrana enotnost je bila med igranjem malokdaj prekinjena: nastop sela iz Korinta, pastirja in preglasno, a manj jasno memoriranje glavne vloge. Vse stranske vloge so odpadle: dečki, spremstvo. Enotnost časa bi zaradi krajšav lahko ostala obdržana brez odmora. Izmed sedmih ohranjenih Sophoklejevih dram: Kralj Oidipus, Oidipus na Kolonu, Antiona, Aias, Philoktet, Elektra in Trahinke, je prva pač najbolj igrana starogrška drama. Nesrečno mitološko prekletstvo Oidipovega rodu je znano. Brez človeške krivde, kot bedna igrača naključij, ubije Oidipus vsled usodnega sklepa bogov svojega očeta Laiosa, postane thebski kralj in se poroči s svojo lastno materjo, vdovo Lokasto, ki se obesi, ko zazna za svojo usodo. Kralj Oidipus pa si iztakne oči, da mu več ne gledajo nesrečnih otrok (Antigona, Ismena, Polyneikes in Eteocles), ki jih kesneje tudi čaka strašna usoda medsebojnega uničenja in pogina. Oidipovo dramo odkrije slučaj, ko obišče mesto Thebe črna kuga. Po izpovedi delphijskega preročišča je bilo krivo nesreče ubojstvo kralja Laiosa, ki duši domovino. To preokro izporeči Oidipu njegov svak Kreon. Nesrečni kralj v svojo pogubo raziskuje krivca, ki pa je on sam.

Levarjev Oidipus je retorično močno blesteč, v ozkem prostorninskem razmahu primerno umirjen in porazno zlomljen v poslednjih prizorih.

Lokasta Marije Vere je odlična kreacija v strogi klasični formi, svečeniško-misteriozno prikazan Teiresias Debeveca in skladno igran Kreon Skrbinška. Režija je bila kompromis med strogo antično priredbo in modernejšim pojmovanjem.

* Rojen okrog leta 496. na Kolonu pri Atenah.

SCHICHTOV

RADION
pere sam

in preprosto
kakor A-B-C

RAZTOPI
Radion v mrzli
vodi

KUHAJ
v raztopini perilo
20-30 minut

IZPIRAJ
perilo najprej v gorki,
potem v mrzli vodi

in
hitrejšše

in-
belejšše

IR 9-32

Zborovodja (Gregorin) je jasno in čisto prednašal, kar je bilo tudi pri Oidipovi vlogi glede na mestoma prisiljeno in nenavadno prevodno besedišče manj upoštevano. Enotnost govornilnega kora ni bila vselej točna. Sel iz Korintha (Daneš) in pastir (Plut) sta se srečno trudila, da nista premočno motila vzvišenega patosa in glasovnega blagoglasja glavnih vlog s svojima ljudskima tipoma.

V množici novitef je bil uspeh in umetniško globoko resni dojem predstave svojevrstno velik.

O enakopravnosti ljudi.

Za časa revolucije leta 1848. je pristopil k delavcem, ki so delali pločnike v mestu B., lepo oblečen človek in jim pričel govoriti o enakopravnosti. Svetoval jim je, naj popuste delo in se gredo sami izprehajati, ljudi pa, ki šetajo okoli, naj prisilijo, da bodo delali namesto njih, češ da ima vsak človek enako pravico do življenja.

«Prav pravite!» je odvrnil starejši delavec in se poredno namuznil. «Storili bomo po vaši volji! Toda začeli bomo pri vas!»

Tujec je zdaj moral v potu svojega obraza delati na cesti, dokler ga niso delavci izpustili.

Vsakdo, ki se zanima za napredek našega naroda na kulturnem, gospodarskem in tujsko-prometnem polju, bo posejil jesensko prireditev Ljubljanskega veleseljma

«LJUBLJANA V JESENI»

od 3. do 12. septembra 1932.

Na razstavišču, ki obsega 40.000 m², bodo nameščene v devetih velikih razstavnih zgradbah tele razstave:

I. Kmetijska razstava (strokovni pouk, sirarstvo in mlekarstvo, jajca, čebelarstvo, zelenjad, vino, perutnina, kunci).

5. in 4. septembra: razstava goveje živine montafonske pasme.

5. do 12. septembra: velika razstava poljedelskih strojev in orodja.

II. Razstava čistokrvnih psov vseh pasem 8. septembra.

III. Alpska razstava.

IV. Tujsko-prometna razstava.

V. Razstava slovenske knjige.

VI. Umetnostna razstava «Žena v slovenski umetnosti».

VII. Jugoslovanska amaterska razstava umetniških fotografij.

VIII. Razstava «Domače ognjišče», nazorna razlaga novodobnega racionalnega gospodinjstva.

IX. Industrijski in obrtni oddelek.

Specialne razstave: Pohišstvo — Živila — Radio.

Posebne prireditve: 4. septembra: Revija slovenskih narodnih noš na veleseljmu.

11. septembra: Tekmovanje slovenskih harmonikarjev na veleseljmu.

50% ni popust na železnicah — popust na parnikih.

Permanentne legitimacije s pravico do prevoznih olajšav in do poljubnega večkratnega vstopa na razstavo «Ljubljana v jeseni» stanejo Din 30.— in se dobe pri denarnih zavodih, tujsko-prometnih ustanovah, župnih in občinskih uradih, podružnicah Kmetijske družbe in pri blagajnah večjih postaj v Dravski banovini.

«Ljubljana v jeseni» bo prirejena vestno in z ljubeznijo. Oglejte si to razstavo!

Vaša zadovoljnost je naše veselje.

Zato skrbimo, da dobite pri nas res izbrano, kvalitetno blago za damske in moške plašče in obleke, fine baržune in pliše, različne svile, krasne flanele, zastore, gradl za posteljnino ter fino in trpežno perilno blago. — Velika izbira in priznana najugodnejši nakup

A. ŽLENDER, Ljubljana, Mestni trg šte. 22

Zanimiva in težko pričakovana novost v naši strokovni književnosti.

V založbi Banovinske zaloge šolskih knjig in učil v Ljubljani je izšla izpod peresa gg. F. Jelenca in N. Velikonje knjiga «Serviranje», ki zasluži največjo pozornost naših gostilničarjev in hotelirjev, prav tako pa tudi naših gospodinj. Ta knjiga nima niti v mednarodni literaturi sovrstnice. V njej je do najmanjše podrobnosti in, rekli bi, s filmsko ponazoritvijo na 260 straneh teksta in 80 straneh slik na umetniškem papirju poleg številnih slik med tekstem podana naktarjeva služba od male gostilne do velikega mednarodnega restavranta. Tudi človeku, ki nima neposredno posla z restavrantom ali gostilno, bo knjiga nudila mnogo novih pogledov na zanimivo gostilniško in restavrantno poslovanje. Najvažnejši strokovni iz-

razi so navedeni tudi v francoskem, nemškem in angleškem jeziku. Knjiga obravnava servirni material, službeno razvrstitev službenega osebja, njegove dolžnosti in lastnosti, ki jih služba zahteva, prikazuje plastično v posebnem poglavju pomen vsakega reda v jedilnem sporedu, posebnosti tega pri raznih narodih, kako se vsaka jed je in kako se servira. Ker zanima vrašanje prejemkov postrežnega osebja tudi najširše občinstvo, se v tej knjigi govori tudi o napitnini, postrežnini, odstotku od prometa in o plačah postrežnega osebja. Knjiga je pisana po uradnem nalogu kraljevske banske uprave v pospeševanje tujskega prometa ter se zaradi tega prodaja po režijski ceni brez vsakega dobička po Din 72.—. Nobena naša gostilna bi ne smela biti brez te knjige! Naroča se neposredno pri Banovinski zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani.

Ž I V I L A S J E

zahtevajo pravilno negovanje!

Navadno milo je dobro samo za perilo – živi lasje pa rabijo za negovanje nežni Elida Shampoo, kateri ne vsebuje sode. Samo tako ostanejo lasje zdravi... ohranijo svoj blesteči sijaj ... in se dajo vedno lepo česati.

U M I V A J T E
G L A V O V S A K
T E D E N !

Živ las zelo povečan

ELIDA SHAMPOO

Bratko Kreft:

Kalvarija za vasjo

(Nadaljevanje.)

9.

Res, Mihal je bil svojega eskadrona najhrabrejši korporal. Drzen je bil, in krogle ga vendar še niso zadele. Jahal je na patrolje, bil je na nevarnih potih kot sel, pa je vse dobro prejahal. Oficirji so ga ljubili in cenili. V srcu je nosil svojo ljubezen do Micike in ničesar se ni bal. Nikoli ni mislil ne na smrt ne na zlo usodo. Zaupal je svoji sreči. Na prsih je nosil srebrno cesarsko svetinjo, v srcu svojem — svetinjo svoje ljubezni. Zavriskal je ob vsakem pismu, ki ga je dobil od Micike, in oficirji so vedeli, kdaj ga je dobil od nje. Ker takrat je bil kakor bivol.

Danes pa je bil mrk, jezičen in slabo zgovoren. V rezervo so stopali in počivali. Ležal je v hlevu poleg svojega konja in mrko gledal v strop. Vsi so že spali. Globoko v noč je že bilo.

Mihal še ni zatisnil oči. V prsnem žepu je hranil Micikino pismo, ki je popoldne prišlo.

Dragi mi moj Mihal!

Preden pomočim v drugič pero, Te tudi jaz čez hribe in doline pozdravljam, srčno in tisočkrat Te objamem. Oprosti moji trdi pisavi in žalosti, ki je v pismu. Žalostna sem, dragi Mihal, ker nesreča je prišla v našo hišo in moje življenje. Tvoj oča nas preganjajo. Moramo iz viničarije. Šli bomo. Oča so že našli drugo viničarijo. Majhna je za toliko lačnih želodcev, kakor smo mi. V Rožički vrh se selimo. Tam bomo živeli in trpeli. Skoraj ti ne upam povedati. Dolgo sem odlašala. Zdaj ve že ves Muršček, vsa fara ve in tudi tvoj oča vedo. Takrat, ko sva spala v gozdu in se imela rada, se je rodila nesreča. Mihal, ali razumeš? Ne vem, kako bi to napisala. Nikomur ne upam pogle-

Kadar se za časa poletne vročine toplomer dviga,

pada veselje do dela in življenja. Skodelica hladne Ovomaltine je prava rešitev, ker osveži telo in dá telesu novo veselje do življenja in novo telesno moč. Ovomaltine pa telesa ne osveži samo, ampak ga tudi hrani in krepi. V veliki vročini uživajte za zajtrk in južino hladno Ovomaltine.

Hladna Ovomaltine se lahko in hitro pripravi v čaši Ovomix, ki je prirejena nalašč v ta namen in ima še to prednost, da je v njej pripravljena Ovomaltine veliko okusnejša.

Čaša Ovomix se dobiva povsod, kjer se prodaja Ovomaltine, in sicer za Din 15.—.

HLADNA OVOMALTINE

V vročih poletnih dneh se lahko uživa Ovomaltine ne samo za zajtrk in južino, ampak kot osvežujoča pijača tudi prej in potlej, če se ohladi na ledu.

dati v oči. Vsi kažejo s prstom za menoj. Kaj si mi storil, Mihal, da moram toliko trpeti in da je taka žalost v meni. Naš oča preklinjajo, topli so me, moj bog, v Ščavnico se bom vrgla in potopila. Ni mi več živeti. Vsi me sovražijo, vsi se mi smejejo. V nedeljo ne upam več v cerkev. K rani maši se plazim in sama grem in molim k devici Mariji, ki je trpela za nas, hude grešnike. Kruha je malo v hiši in ne vem, kako bomo živeli. Tvoj oča so kleli, mater in sestro so doma pretepli, ko so izvedeli za vse. Nikoli ne smeš več domov, so rekli, pankrti ne bodo tam ležali, kjer so oni postlali. Vidiš, zato sem tako žalostna in zato molim vsak večer k Mariji, da bi me rešila trpljenja. S solzami sem namočila to pismo in s svojo srčno krvjo sem ga napisala. Zima je že davno minila in včasih sije tako toplo solnce, da me boli, ker tebe ni. Še enkrat te lepo pozdravljam iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in Te poljubljam čez hribe in doline v žalosti svoji in si smrti želim, da bi moja sramota ne bila dolga in da bi ne bila nezakonska mati in otrok moj pankrt.

S tresočo roko in solznih oči sklepam svoje pisanje in Te še enkrat srčno pozdravljam Tvoja zvesta, ljubeča Micika.

... Tri dni je taval petega eskadrona kaprol s tem pismom na svojem srcu. Tri noči je prebedel in škripal z zobmi. Skrival se je pred drugimi in izpraševali so ga, ali je bolan. On pa nič. Samo glava ga malo boli, se je izgovoril.

Padel je zadnjič s konja, ko je nesel poročilo k štabu. Kaprol pa je blodil naprej in se izpostavljaval smrti, ki je zanj ni hotelo biti. Klicalo ga je preko Karpatov v tihe gorice, v šumeče domače gozdove, v tisti hrib, kjer je jokala Micika, ki je nosila pod srcem njegovega otroka.

Zajeli so čez tisoč Rusov. Mihal si je izprosil, da jih spremlja v ujetniški tabor na Češko. Dalí so mu popotnico in Mihal je šel. Toda še preden so prišli do cilja, ga je zmanjkalo. Nihče ni vedel, kdaj in kod.

Tako je postal hrabri kaprol — svojega eskadrona prvi dezertter.

10.

Tisto noč je grmelo in treskalo, da so ljudje preplašeni planili iz postelj in se plašno ozirali po svojih hlevih, ali jih že ni oplazila strela. Otroci in ženske so molili rožne vence in prosili boga, da odvrne ogenj od njih hiše. Po tresku in gromu se je ulila huda ploha, da se je Ščavnica v hipu napolnila in ponekod stopila čez svoje bregove. Utrujeni od strahu so ljudje spet zaspali. Zapihal je veter in preganjal dež. Tulil je okoli oglov in raznašal lajež psov.

Matj Murkova ni mogla zaspati. Vsa prestrašena od bliska in groma je molila naprej. In ko se je ulila ploha, se je spomnila svojega prvega sina Mihala in se zjokala.

«Bog ve, ali ima streho nad seboj, otrok moj, in kje je zdaj? Nesrečnež, ali je še živ, ali gladu trpi in čaka pisma z doma, ki mu ga ne smemo pisati? O, Murko je trd ko skala! Njegova pest je njegovo srce. Sina prvorojenca bo pogubil bolj nego se je sam. Zakaj si se zagledal v tisto deklino, zakaj si pozabil na Murka, očeta svojega neusmiljenega, kmeta in gospodarja te hiše in teh polj? O, otrok moj! Ti, devica Marija, vseh bednih priprošnjica in zaščitnica, prosi za nas! Varuj ga vsega hudega! Čuvaj ga kakor sina svojega in prosi boga zanj, da mu bo odpuščen greh, ki ga je storil na sebi in na nas vseh. Ni ga storil iz zle volje, iz ljubezni ga je storil! In ti, Mihael, ki si njegov svetnik in patron, stoj mu ob strani v vseh bitkah in nevarnostih!»

Tako je sredi molitve zaspala in sanjala o Mihalu, sinu svojem, nesrečnem... Sredi sanj, ki so ji dale lahek spanec, pa jo je zbudilo lahno trkanje na okno. Prisluhnila je. Spet. V štibelcu sta spali z Margeto. Stopila je k oknu. Senca je stala tam.

«Mati, jaz sem, Mihael!»

Vrisknila bi, toda v drugi sobi je spal oča Murko. Tiho je hušknila skozi njegovo sobo in hitela odklepat.

«Mati!»

«Sin moj!»

In se je zjokala, ko je objemala skoz in skoz premočenega vojaka. Stopila sta v izbo. Mati je prižgala luč. Zbudila se je hči, zbudil se je tudi gospodar oča Murko.

«Kaj pa je?»

Mati je pozabila na vse gorje.

«Mihael je prišel! Ves moker je!»

«Mihael?» je vprašal zategnjeno in obrvi so se mu namrščile, ko je zagledal vojaka, s katerega je curljala deževnica. Dali so mu jesti in piti, oče pa dolgo ni zinil nobene besede.

«Kako da si prišel?» ga je vprašal v pozni uri te noči.

«Pusti ga, jutri nam pove, truden je.»

Toda očetov molk, tisto skrito sovraštvo in sodba, ki jo je nosil v sebi za sina, je skelela Mihala. Ni mislil, da bo našel očeta tako strašnega. In zato je tudi njemu plala kri vedno bolj v glavo.

«Pobegnil sem!»

«Pobegnil?»

In vsi so se zgrozili.

«Dezertter?»

«Dezertter!»

Molk.

«Zakaj?»

«Zato!»

«Zakaj zato?»

Oča Murko je zakričal in sedel na posteljo, da je zaškripala. Mati se je spustila v jok, prihitela sta še brat in sestra.

«Potrpi, oča, potrpi do jutra!»

«Nič, tiho, babe!... Odgovor daj!»

(Dalje prihodnjič.)

**LEPOTA
VAŠEGA
OBRAZA**

**JE ODVISNA OD
VAŠEGA ZDRAVJA.**

Nečista kri in slaba prebava sta večkrat vzrok nečiste kože.

„PLANINKA“-čaj čisti in osvežuje kri, jo razredča, odpravlja vse tuje snovi in bolezenske klice iz telesa.

„PLANINKA“-čaj je notranje kozmetično sredstvo za vsako ženo.

Priporoča se 8 do 12 tednov trajajoče zdravljenje s „PLANINKA“-čajem, ki je sestavljen po večini iz domačih planinskih zelišč.

Navdušeni boste. — Dobiva se v lekarnah. Odklonite ponaredbe in zahtevajte samo „PLANINKA“-čaj Bahovec v plombiranih zavitkih in z napisom proizvajalca:

**Lekarna
Mr. ph. L. BAHOVEC
LJUBLJANA.**

Dobri zobje so temelj zdravja!

Negujte jih in si jih dajte
vsak mesec pregledati!

Zlata kolajna,
ki jo je prejel
g. Smerkolj na
mednarodni
razstavi v
Londonu za
najpopolnejše
opremljen
atelje in tehniko

Dentist
**Leopold
Smerkolj**
znani zobni
strokovnjak

*

Poverite skrb za svoje zobe do-
bremu ateljeju, ki bo nadziral
Vaše zdravje, ne da bi Vi imeli
zato kakršnekoli neprijetnosti

*

D E N T I S T
**LEOPOLD
SMERKOLJ**

LJUBLJANA VII.
Celovška cesta 32 - Telefon 34-48

Tramvajska postaja: Keršič

The logo for Perutz, featuring the brand name in a stylized, cursive script enclosed within a decorative, rounded frame.

Nedosegljiv foto- material

Dobra svetloba nad vodo!

Kdor fotografira, ima več od življenja! Življenje pa šumi tam zunaj dalje in ne čepi več, pritisnjeno na naslanjalo ob rokoko-steber, pred teatrsko slikarijo, pred zelenimi sofitami in steklenimi omarami. To je bilo.

Seveda imajo tudi svetiljke in drugi pripomočki svojo pravico. Toda le za čas, ko je že prenehalo zunaj življenje z vsem svojim pestrim življenjem. Šele doba sproščene fotografije je mogla izoblikovati krepko propagandno besedo, s katero se začenjajo te vrstice.

Življenje je gibanje, zlasti pa tam, kjer so reči, kakor pravimo, «tekoče». Pomen teh besed je globlji, kakor bi si izpočetka mislili. Saj spoznavamo še danes vodo za pradomovino vsega življenja: «Vse se je rodilo iz vode.»

Šumečo, hladečo in zrcalečo se vodo pokušamo dandanes z jezikom sodobnega okusa. Tudi sport si je zavzel ta element za svoje torišče. S plavanjem, veslanjem in jadranjem si iščemo zdravja, odpočitka, izprememb in doživljajev ob vodi, na vodi in v vodi.

In vse to je tudi fotografsko silno plodovito, vse polno najdemo tu motivov, zlasti pa svetlobe, ki je najpotrebnejši činitelj naše temne čarovnije. To tembolj, ker sta luč in gibanje tako pomembna za vrtečo se projekcijsko sliko, za film.

Mala fotografska kamera in pripravn naviti film sta postala tako nepogrešljiva kakor — kopalne hlačke in popotni kovčeg. Prav gotovo dandanes ni nobene jadrnice in nobene družabne skupine, ki potuje po vodi in bi ne imela kamere in dobre zaloge negativov.

V tisočih pesmi vseh jezikov so opevali in opevajo pesniki vse tekoče, studenec, potok in reko, jezero in morje. In zdi se nam, da bi moral tudi amater bolj ko doslej hvaliti vodo — saj mu je v tako veliki meri naklonjena. Zlasti v nečem, kar vedno tako radi pozabljamo: v zrcaljenju. Mar niso včasih po zrcaljenju podvojene slike najlepše? In kakor vemo, to zrcaljenje prav kakor v vodi zelo izdatno razsvetljuje temno zimo. Ta zmožnost vode nam je posebno naklonjena. Ona ne požre svetlobe kakor zeleni gozdovi in rjave gore, povsod se nam svetlo smehlja.

Kamera, ki jo hočemo z uspehom uporabljati na vodi, mora biti torej majhna in vedno pripravljena. Tudi film naj bo brez posebnih sitnosti, najboljši naviti film za 16 ali 32 slik. Občutljivost naj bo 17° Scheinerja. Seveda ortokromatičen, kakršen je n. pr. Perutzov film s finim zrnjem (Feinkornfilm) in nesvetličen z zadostno gradacijo, da se more pičila osvetlitev dobro izravnati z najsvetlejšimi točkami posnetkov proti luči.

Nadalje je potrebna zadostna globinska ostrost, torej kratko goriščna razdalja.

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna pasta s poprovo meto tuba Din 8.— In Din 13.—

Ako Vam je prijetno

imeti za jesen lepo moderno, dobro in elegantno obleko, bodisi damsko ali moško, napravite isto kakor sto in sto drugih, nabavite blago v specialni trgovini

VE-LIKA IZBIRA
PRIJAZNA POSTREŽBA
NAJNIŽJE CENE

NOVAK, LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠTEV. 15
(n a s p r o t i n u n s k e c e r k v e)

Počasno zastrupljanje

Kako čudovit je užitek, kadar si takole po dobri jedi prižgemo dišečo cigareto. Koliko tisoč sanj se izsanja v tobakovem dimu. Koliko sto sijajnih idej se je že porodilo ob goreči cigareti.

Kadimo, kadar smo dobre ali slabe volje, kadimo, kadar nam je dolgčas, kadimo, kadar smo razburjeni, kadimo, kadar imamo veliko dela, in kadimo, kadarkoli imamo priliko.

Dobra cigareta nam pomiri živce in nas razvedri, nam prežene raztresenost in nam dá veselje do dela, nam poživi fantazijo in naredi, da je naš duh bistrejši in misli ostrejše.

Ta ugodni vpliv tobaka izvira iz aromatičnih snovi in iz nicotianina (ne zamenjajte nicotianina z nikotinom!). Te snovi in nicotianin niso strupene, potemtakem ne škodujejo našemu zdravju.

Zdravju škodljive snovi v tobaku so: pyridin, picolin, farvolin i. dr. Iz njih se dela tobačna žlindra, imajo neprijeten duh in so zdravju škodljive.

V tobaku je nadalje 2 do 5 % nikotina (alkaloid, organska baza C₁₀, H₁₄, N₂). Od teh odstotkov pride do 95 % v dim in tako do 20 % po sluznici ter dihalnih in prebavljivih organih v notranjost telesa.

Pri močnem uživanju tobačnih strupov pa se pokažejo tele hibe: pomanjkanje teka in prebavne motnje, neredno utripanje srca in motnje cirkulacije krvi, pljučni katar, težko dihanje, astma, kašelj, pospešitev tuberkuloze, oslabiljenje vida, nesigurna hoja, hitra utrujenost, arterioskleroza, omrtničenost živcev, duševna depresija, hipohondrija, izguba energije, nespečnost, prezgodnja impotenca pri moških, izguba telesnih oblik in ostre poteze na obrazu, ki delajo človeka starega.

Kako silno deluje ta strup, je razvidno iz dejstva, da že nezatna količina nikotina (šest stotink) usmrti odraslega človeka. Ker pa pri nobenem kadilcu ne prehaja iz dima večja količina

nikotina naenkrat v telo, se tudi organizem sčasoma privadi rednemu uživanju nikotina. Zato so akutna zastrupljenja z nikotinom bolj redka. Nasprotno pa je po močnem uživanju nikotina počasno, prikrito in zahrbtno kronično zastrupljanje z vsemi navedenimi posledicami neizbežno.

Vsak izobražen kadilec dobro čuti, da se z nikotinom počasi zastruplja. Starejši kadilci opažajo razne pojave zgoraj naštetih obolenj.

Marsikdo poizkuša, da bi se zato odvadil kajenja. To pa se le redkokomu posreči. Strasten kadilec ne more biti brez tobaka. Njegov organizem se je navadil na poživljajoče aromatične tobakove snovi.

On dobro ve, da mu je cigareta življenska potreba. Na žalost se tudi živo zaveda, da ga nikotin zastruplja, toda pomagati si doslej ni mogel.

Že veliko znanstvenikov se je bavilo z vprašanjem, kako bi se uničil samo nikotin, ne da bi se s tem uničile tudi poživljajoče aromatične snovi.

Ni še dolgo tega, ko se je po dolgem preizkušanju posrečilo napraviti novo kemično sestavino. Dve kapljici tega preparata uničita v cigareti se nahajajoče strup — nikotin. Ta preparat se imenuje «Nicotless».

Proces uničevanja nikotina je tale: konec cigarete ali cigare, ki jo hočemo prižgati, namočimo z dvema kapljicama «Nicotlessa».

Pri prvih dimih se pretvori tekočina «Nicotless» v plin, ki preide, kadar potegnemo, v tobak cigare ali cigarete in odpravi tako strup nikotin in pyridin v povprečni izmeri 75 %.

Dober okus in prijeten vonj tobaka se s tem ne izgubi, ker «Nicotless» ne pokvari aromatičnih substanc tobaka, ki edine delajo kajenje prijetno. Pri uporabljanju tekočine «Nicotless» ne nastajajo nikakršni drugi škodljivi, ne mineralni in ne alkaloidični, postranski produkti ali plini.

Črna usedlina, ki ostane pri filtriranju dima skozi žepni robec ali skozi vato v ustniku, ni ni-

kotin, ampak navadna rastlinska smola, ki se napravi pri vsaki suhi destilaciji rastlin, medtem ko tvori nevaren strup nikotin prav majhne bele kristale brez duha in okusa. Te strupene kristale pa uničuje «Nicotless».

Ta svojstva tekočine «Nicotless» so potrjena z uradnimi izpričevali prvih znanstvenih zavodov in državnih zdravstvenih oblasti v Jugoslaviji, Avstriji, Franciji, Španiji, Angliji, Italiji, Ameriki itd.

To učinkovito sredstvo za odstranjevanje strupov iz tobaka je dandanes velik dobrotnik za še zdravega in rešitelj bolnega kadilca. Zato ga priporočajo znameniti zdravniki pri obolenju po nikotinu.

Posamezni kemični inštituti so ugotovili pri preiskavi «Nicotlessa» tele rezultate:

Kemični inštitut univerze v Ljubljani po univ. prof. dr. M. Samcu: «Po izpričevalu št. 57. od 27. avgusta 1928 uniči 'Nicotless' v cigaretah 'Vardar' 76,5 % nikotina.»

Laboratoire Municipal de Chimie de la Préfecture de Police v Parizu, Francija, po direktorju dr. Florentinu: «Po izpričevalu št. 10769/2911 od 20. novembra 1928 uniči 'Nicotless' v cigaretah 'Caporal ordinaire' 79,5 % nikotina.»

Vereinigte Laboratorien d. a. oe. A. V. na Dunaju IX, Spitalgasse 31, Avstrija, po direktorju dr. Hugonu Haerdltlu: «Po izpričevalu št. 9104/a od 2. marca 1928 uniči 'Nicotless' 61,5 % nikotina, 63,7 % pyridina, 64,3 % amonijaka.»

Consiglio Provinciale dell'Economia Laboratorio Chimico, Merceologico, Trieste, Italia, po direktorju prof. dr. Domenicu Costi: «Po izpričevalu št. 1575 od 28. junija 1929 uniči 'Nicotless' v cigaretah 'Trinciata Drama fine' 75 % nikotina.»

«Nicotless» uporabljajo kadilci v vseh kulturnih državah. Za Jugoslavijo stane steklenička Din 10.—. Dobi se v vsaki trafiki in lekarni ali pa pri proizvajalcu za Jugoslavijo, «Nicotless», Ljubljana, Dalmatinova ulica 10/a.

Cistota je temelj zdravja

Vsakomur je danes že znano, kako nevaren je prah za naše zdravje. V njem so milijoni bakterij, ki napadajo človekov organizem in ogražajo njegovo zdravje, ker povzročajo bolezni.

Iz obširne propagande, ki jo vrše naše zdravstvene ustanove in posamezni zdravniki proti jetiki, so spoznali najširši sloji ljudi, da se zlasti s prahom jako razširjajo jetične kali.

Zato je ogromne važnosti, da se stanovanja redno čistijo. Temelj in prvi pogoj zdravja je čistota! Tega se naobraženci še precej zavedajo, vendar čistijo stanovanje marsikje samo zato, da je lepo in da naredi na človeka dober vtisk. Hvalevredna je ta ničemurnost. Saj skrbi ona za snažnost, če se že ljudje sami zadosti ne zavedajo njene velike važnosti.

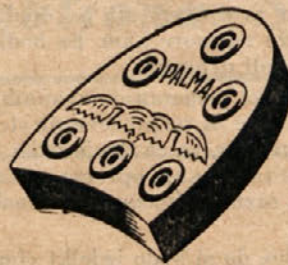
Če pometamo stanovanje z metlo ali omelom, se dviga prah. Bakterije se zajedajo v zdravi organizem ali pa pospešujejo bolezen v bolnem. Prah se uleže po pohištvu in se kopiči najbolj tam, kjer ga najtežje dosežemo. Potem pa je treba imeti več ko pol ure časa,

Gospa Ribičeva je prav pametna!

Ona hoče po vsej sili imeti na čevljih gumaste pete „PALMA“ in nobenih drugih. Ona pravi: Gumaste pete „PALMA“ so trikrat tako trpežne kakor iz usnja, z njimi se tako lahko in prijetno hodi, razen tega pa si prihrani človek še precej denarja, ker ni z njimi večnih popravil.

Gospa Ribičeva ima prav. Res ni nič boljšega. Storite tudi Vi tako in si dajte pritrčiti na čevlje gumaste pete „PALMA“.

Domač izdelek.

ako hočemo vse pohištvo in druge predmete razprašiti. Tega pa človek, ki ga preganja delo in borba za vsakdanji kruh, ne more.

Zato so domači izdelki «Impregno» rešitev silno važnega higienskega in socialnega problema.

To so metle in omela, ki imajo svojo bombažasto dlako na poseben način impregnirano po kemijskem postopku. Zato ta omela prah vsrkavajo in ga pri pometanju ne dvigajo v zrak. Prah, ki ga taka omela pobirajo po raznih površinah, se umetno sprime v droben pesek, ki odleti z metle šele, ko jo na smetišču dobro otresemo.

Kemična spojina, s katero so impregnirane te krtače, metle in omela, pa ima še drugo lastnost. Ona ne vpija samo prahu, marveč pomori tudi vse bolezenske, plesnobne in druge klice, zlasti pa bacile jetike. Prav zaradi tega odobrava in priporoča ljudstvu te izdelke ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje.

Na mednarodnem velesojmu v Londonu je dobila tvornica teh izdelkov od velesojmske komisije največje odlikovanje: diplomu, zlato kolajno in zlati križec. To je že njeno deveto inozemsko odlikovanje v

Da je kompletna jesenska * in zimska kolekcija

ž e p r i p r a v l j e n a

v najskrbnejše izbranih modelih in veliki izbiri naj-novejših blagov za plašče, kostume in obleke, krznu itd. Vam sporoča ter Vas vabi na ogled
damska konfekcija in modni salon za dame
A. PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI ŠTEV. TRG 5

teku dveh let in priča, kako inozemstvo ceni proizvode te jugoslovanske tvornice.

Vse številne in praktične oblike teh izdelkov so prirejene za uporabo povsod: v stanovanjih, trgovinah, pisarnah, delavnicah, zlasti pa po kavarnah in bolnicah. Bolnik se ne more umeknuti s postelje in mora požirati prah, ki se dviga pri čiščenju dvorane. Enako neprijetno je gostu, ki je prisiljen ostati v kavarni tudi takrat, ko jo zjutraj ali pa opoldne pometajo. Včasih človek že ne more kam, pa bodisi zaradi vremena ali česarkoli drugega.

Dobe se omela za pometanje navadnih, pleskanih ali parketnih tal. Dalje za razpraševanje sten, slik in drugih stenskih okraskov, za snaženje oken in ogledal, pohištva, notranje in zunanje opreme avtomobilov, opreme poslovalnic, raznega finega in starinskega pohištva, ur, vaz itd.

Prepričani smo, da si bodo izdelki «Impregno» polagoma osvojili ves svet, saj so odlikovani z najvišjimi svetinjami raznih tujih velesejmov, kakor v Toulousu, Solunu, Mantovi itd.

Še vse kaj hujšega.

V neki vasi so bili vsi kmetje strašno pobožni ljudje in župnik je bil z njimi prav zadovoljen. Neki dan pa je zapazil župnik, da starega Drobniča že dolgo ni v cerkev, dasi prihajajo vsi drugi. A stari Drobnič je bil znan kot prav pobožen mož.

Župnik je sklenil, da obiše Drobniča in ga vpraša, zakaj ga ni več v cerkev.

Na vratih je srečal Drobničevo ženo. Župnik jo je vprašal:

— Kaj je vendar z vašim možem? Zakaj ga ni v cerkev? Da ga pa ni morda zgrabil val ateizma?

— Še vse kaj hujšega, gospod župnik, je odgovorila Drobničevka. Zgrabil ga je hud revmatizem, pa ga ne izpusti!

Izprememba podnebja.

Vsa vesela prihiiti žena domov in začne pripovedovati svojemu možu:

— Pri zdravniku sem bila, dragi možiček! Pomisli, rekel mi je, da sem močno opešala in da mi bo treba premeniti podnebje.

— Tako? To je pa res imenitno! Pravkar sem pregledoval meteorološka poročila, in ona pravijo, da se bo vreme jutri naglo izpremenilo.

Pri zdravniku.

— Vi nimate zaupanja v zdravilo, ki sem ga vam zapisal?

— Ne, ravno nasprotno!

— Pa če ne deluje, pomeni, da se niste ravnali po odredbi.

— Ravno nasprotno. Ravnal sem se. Na etiketi piše: «Stekleničko je treba imeti hermetično zaprto na suhem kraju.»

Ni mogoče!

Župnik sreča mlado kmetičo in jo vpraša, kaj nosi v steklenici.

— Žganje za moža in zase...

— Če je že tvoj mož pijanec, pa bi vsaj ti kot žena ne smela piti. Če si kaj prida kristjana, boš takoj izlila svoj del žganja na tla.

— To ni mogoče, gospod župnik! Moj del je spodaj, pod delom mojega moža.

L. MIKUŠ, Ljubljana

MESTNI TRG ŠTEV. 15

Dežniki

Na drobno! Ustanovljeno leta 1839. Na debelo!

Naročnina za reviji «Priatelj» in «Uspeh» znaša za vse leto Din 60.—, za pol leta Din 31.—, za četrt leta Din 17.—. Posamezna številka Din 7.—. Izdajata konzorcij revij «Priatelj» in «Uspeh».

Odgovoren za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Emil Podkrajšek, tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani, predstavnik Miroslav Ambrožič, oba v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo sta v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10/I. Telefon 24-87.

GOSPA!

Zahtevajte
pri
svojem
trgovcu
samo
izdelke
tovrnice
keksov,
biskvita,
vafeljnov
itd.

B. PAUER, družba z o. z. **Ljubljana - Šiška**

Dobro blago zahteva
tudi okusno zunanost

Opremite torej Vaše izdelke z lepimi ovoji, modernimi etiketami itd., ki Vam jih dobavi po nizki ceni

litografični zavod
ČEMAŽAR & DRUG

TELEFON 25-69

Ljubljana, Igriška ulica št. 6

*Nobenega sledu več
o zobnem kamnu
odkar uporabljate*

SARGov

KALODONT